

Phòng Dân ch , Nhân quy n và Lao đ ng
Báo cáo v Th c thi Nhân quy n c p Qu c gia năm 2008 25 tháng 2 năm 2009

N c C ng hòa Xã h i Ch nghĩa Vi t Nam, v i dân s kho ng 86 tri u ng i, là m t nhà n c chuyên ch do Đ ng C ng s n Vi t Nam (ĐCSVN) c m quy n. Cu c b u c Qu c h i g n đây nh t vào tháng Năm 2007 đã không đ c t do ho c không công b ng vì t t c nh ng ng c viên đi u đ c gi i thi u b i M t Tr n T Qu c (MTTQ) thu c ĐCSVN, v n là m t c quan bao quát chuyên ki m tra các t ch c qu n chúng trong n c. Chính quy n dân s nhìn chung đã n m gi đ c vi c qu n lý các l c l ng an ninh m t cách hi u qu .

H s nhân quy n c a chính ph v n n m m c đ ch a đ c th a m n. Ng i dân không th thay đ i chính ph và nh ng ho t đ ng chính tr đ i l p b c m đoán. Chính quy n v n ti p t c đàn áp nh ng ng i đ i l p, b t gi các nhà ho t đ ng chính tr , làm cho nhi u ng i đ i l p ph i r i kh i đ t n c. C nh sát th nh tho ng v n ng c đ i nghi ph m m i khi b t gi , t m giam và th m v n h . Tham nhữg là m t v n đ nghiêm tr ng trong ngành công an, và đôi khi các nhân viên công an đ c b o v n u l m quy n. Đi u ki n trong nhà giam thì r t t h i. Cá nhân tham gia ho t đ ng chính tr b b t gi tu ti n và b t ch i xét x m t cách công b ng và nhanh chóng. Chính quy n ti p t c h n ch quy n riêng t c a công dân và th t ch t vi c ki m tra báo chí và t do ngôn lu n, h i h p, bi u tình và l p h i. Chính quy n duy trì vi c c m đoán các t ch c nhân quy n đ c l p. B o hành và phân bi t đ i x v i ph n v n còn là m t v n đ đáng quan ng i. N n buôn ng i v n ti p t c là m t v n đ nghiêm tr ng. M t s nhóm dân t c thi u s ph i ch u đ ng n n k th trong xã h i. Chính quy n gi i h n các quy n l i c a ng i lao đ ng và đã giam gi ho c qu y nhi u các nhà ho t đ ng công đoàn.

TÔN TR NG NHÂN QUY N

Ph n 1 - Tôn Tr ng Quy n Con Ng i Tr n V n, Bao G m Quy n T Do Không B

a. C p Đ i M ng S ng M t Cách Ph m Pháp ho c Tu Ti n:

Chính quy n ho c nhân viên c a h không nhúng tay vào b t c vi c gi t ng i nào mang đ ng c chính tr . Tuy nhiên, đã có báo cáo v m t tr ng h p t v ng khi b công an giam gi .

Vào ngày 1 tháng 5, Y Ben Hdok, m t ng i dân t c vùng cao nguyên t nh Đ c L c, đã ch t trong tr i giam công an t nh Ban Mê Thu t. Công an đã b t gi ông vào ngày 28 tháng 4 đ th m v n vi c ông b tình nghi tham gia xúi gi c bi u tình. Các quan ch c cho bi t nghi can t treo c khi đang ngh gi i lao trong lúc b th m v n, nh ng gia đình n n nhân cho bi t có nh ng v t b m trên thi th ông ta. Đã không h có b t c cu c đi u tra nào v vi c này và có báo cáo r ng gia đình n n nhân đã b t ch i không cho khám nghi m t thi.

Có nh ng t ng trình cho bi t m t tù nhân ng i dân t c khác cũng đã ch t không lâu sau khi đ c công an th , nh ng nguyên nhân t v ng đã không đ c ki m ch ng.

Không có b t c tình ti t nào m i liên quan đ n cái ch t c a Y Ngo Adrong vào năm 2006.

b. M t Tích

Giáo h i Ph t giáo Vi t Nam Th ng nh t (không đ c đ ng ký chính th c) cho bi t tu sĩ Thích Trí Kh i đã b công an b t gi t i n i ông tr i Lâm Đ ng vào tháng 4 nh ng đ n cu i năm v n ch a có tung tích.

Theo ngu n tin c a các t ch c phi chính ph và báo chí, nhà ho t đ ng chính tr Tim Sakhorn, ng i b án tù m t năm vào tháng 11 năm 2007 v t i "phá ho i s toàn v n qu c gia" đã đ c th ra vào tháng 7 và hi n đang qu n thúc t i gia An Giang và b công an theo dõi th ng xuyên. Lê Trí (Tu), m t công dân Vi t Nam và nhà ho t đ ng chính tr , đã m t tích t i Campuchia vào tháng 5 năm 2007 và cho đ n cu i năm v n không có tung tích.

c. Tra T n và Nh ng Đ i X ho c Hình Ph t Tàn Ác, H Th p Nhân Ph m ho c Vô Nhân Đ o

Lu t pháp c m đoán vi c hành h thân th nh ng công an th ng đ i x m nh tay v i nghi ph m trong quá trình b t gi ho c t m giam.

Nh ng tr ng h p b công an hà hi p đ c báo cáo c các t nh Đ i n Biên, Thanh Hoá, S n La, Thái Bình. Nh ng ng i khi u ki n v đ t đại An Giang cũng báo r ng h b chính quy n đ a ph ng sách nhi u.

Đã có nh ng báo cáo v vi c công an hà hi p ho c đánh đ p nh ng ng i dân t c thi u s khi h t Campuchia quay v i vùng Cao nguyên mi n Trung, m c dù h u h t các báo cáo này không có đ y đ b ng ch ng. Các quan sát viên nh n th y r ng đa s các tr ng h p trên th ng liên quan đ n đ t đại, ti n b c ho c mâu thu n trong gia đình.

Trong su t c năm chính quy n đã s đ ng vi c ép bu c nh ng nhà ho t đ ng vào các b nh viên tâm th n nh là m t bi n pháp đ đ p yên b t đ ng chính ki n.

Tình Tr ng c a Nhà Tù và Tr i T m Giam

Đi u ki n nhà tù tuy t i t nh ng nhìn chung không đe do đ n m ng s ng c a tù nhân. Đi u ki n s ng ch t ch i, th c ăn thi u dinh d ng, thi u n c u ng s ch và tình tr ng m t v sinh v n là v n đ nghiêm tr ng trong nhi u nhà tù. Tù nhân đ c h ng nh ng chăm sóc y t căn b n c ng thêm nh ng đ ch v y t khác t các b nh vi n c p huy n và t nh. Nh ng trong nhi u tr ng h p các nhân viên đã ngăn c n không cho thân nhân đ c t i p t thu c men cho can ph m. Ph m nhân th ng b b t ph i lao đ ng nh ng không đ c h ng l ng. Th nh tho ng, tù nhân b giam cách ly và b t c đi quy n đ c đ c và vi t tài li u trong th i gian có th kéo dài đ n vài tháng. Các thân nhân đã đ a ra m t s thông tin đáng tin c y r ng tù nhân s đ c s đ i đ i t t h n n u h h i l cho nhân viên tr i giam.

Thân nhân c a nh ng ng i b t đ ng chính ki n cho bi t đi u ki n s ng trong tù nhà tù Xuân L c thu c t nh Đ ng Nai có ti n b . Trong th i gian vi ng thăm nhà tù vào tháng 6, các nhà ngo i giao n c ngoài đã nh n th y khu v c sinh s ng trong tù còn hoang s nh ng s ch s và các đi u ki n lao đ ng nói chung ch p nh n đ c. Thân nhân c a m t nhà ho t đ ng ch ng đ i b gây tay trong m t nhà tù Kiên Giang cho bi t vi c vì đi u ki n y t thi u thôn nên cánh tay ông đã m t đi m t s ch c năng ho t đ ng. Thân nhân c a linh m c Nguy n Văn Lý cho bi t

ông v n ti p t c b t ch i vi c s h u m t cu n Thánh kinh.

Chính quy n nói chung không cho phép y ban Qu c t c a H i Ch Th p Đ ho c các t ch c phi chính ph thăm vi ng tù nhân và không h có b t c cu c thăm vi ng nào đ i n ra trong toàn b năm nay. Tuy nhiên, h cho phép các nhà ngo i giao và các phái đoàn tôn giáo đ c phép thăm vi ng nhà tù và g p g các tù nhân m t cách có gi i h n. H u h t các đ ngh c a các nhà quan sát qu c t đ đ c thăm vi ng tù nhân đ u b t ch i.

d. Tu T i n B t B ho c Giam Gi

Đ i u lu t hình s cho phép chính ph đ c quy n giam gi ng i dân vô th i h n mà không c n án cáo đ i i nh ng đ i u kho n "an ninh qu c gia" chung chung nh Đ i u lu t s 84, 88 và 258. Chính ph cũng b t giam vô th i h n ng i dân b ng nh ng đ i u lu t khác. Nhà c m quy n cũng đã b t m t s nhà b t đ ng chính ki n trong c n c vào các tr i qu n lý ho c qu n thúc t i gia.

Vai Trò c a Công An và H Th ng An Ninh

H th ng an ninh trong n c n m d i s qu n lý c a B Công An (BCA); nh ng nh ng vùng sâu, quân đ i là c quan chính c a nhà n c trong công tác tr an, bao g m vi c gi g n tr t t công c ng trong tr ng h p n i lo n. BCA qu n lý ngành c nh sát, c quan đ c nhi m đ i u tra an ninh qu c gia và nh ng đ n v n i an khác. B này thi t l p m t h th ng h kh u và t dân ph đ theo dõi dân chúng. Nhìn chung nh ng h th ng này không quá xoi mói nh ng v n ti p t c đ c s đ ng đ theo dõi nh ng cá nhân b tình nghi đang ho c có ý đ tham gia nh ng ho t đ ng chính tr trái phép. Nh ng báo cáo kh tin cho r ng các l c l ng công an đ a ph ng đã s đ ng nh ng "côn đ đánh thuê" và "toán dân phòng" đ sách nhi u và t n công nh ng nhà ho t đ ng chính tr , nh ng ng i theo tôn giáo, th ng đ c xem là "phá r i" ho c "đe do " đ n an ninh xã h i.

Các c quan c nh sát có m t c p t nh, huy n và đ a ph ng và n m d i s đ i u hành c a h i đ ng nhân dân các c p. Nhìn chung ngành công an làm vi c r t hi u qu trong vi c n đ nh chính tr và tr t t xã h i. Nh ng kh năng c a công an, đ c bi t là trong công tác đ i u tra thì r t th p. Ph ng ti n và vi c hu n luy n công an r t i th i.

Tham nh i là v n đ nghiêm tr ng trong t t c m i t ng l p c a ngành công an và nhân viên công an th ng đ c bao che. Vi c thanh tra n i b công an cũng có nh ng ph i ch u nh h ng chính tr . Trong năm qua chính quy n đã h p tác v i m t s qu c gia khác đ đ xu t m t ch ng trình cho công an c p t nh cũng nh ngành qu n lý tr i giam nh m giúp tăng c ng tính chuyên nghi p c a các l c l ng an ninh.

B t B và Giam Gi

Lu t hình s đã h ng d n quá trình t lúc b t gi , x lý đ i t ng cho đ n khi h đ c đ a ra toà phán x . Vi n Ki m sát Nhân dân đ a ra l nh b t gi , th ng là do yêu c u c a công an. Nh ng công an cũng có th b t gi mà không c n l nh, ch đ a trên yêu c u c a b t c cá nhân nào. Vi n Ki m sát s đ a l nh có hi u l c tr c trong nh ng tr ng h p này. Vi n Ki m

sát ph i đ a ra quy t đ nh đ b t đ u quá trình đi u tra t i ph m chính th c đ i v i ng i b b t gi trong vòng 9 ngày; n u không, công an s ph i tr t do cho ng i y. Trên th c t th i h n 9 ngày này th ng b phá l .

Th i gian đi u tra th ng kéo dài kho ng 3 tháng đ i v i nh ng vi ph m nh (hình ph t lên đ n 3 năm tù) đ n 16 tháng cho nh ng t i ph m nghiêm tr ng (hình ph t lên đ n h n 15 năm ho c t hình), ho c 20 tháng cho nh ng tr ng h p liên quan đ n an ninh qu c gia. Nh ng đôi khi vi c đi u tra kéo dài vô t n. Lu t hình s còn cho phép Vi n Ki m sát yêu c u giam gi đ i t ng thêm 2 tháng sau khi đi u tra đ cân nh c vi c kh i t ho c đ yêu c u công an đi u tra thêm. Nh ng nhân viên đi u tra đôi khi s đ ng nh ng ph ng pháp nh cách ly, kéo dài th i gian th m v n ho c làm thi u ng đ b t đ i t ng nh n t i.

Theo lu t pháp thì ng i b b t gi đ c phép ti p xúc v i lu t s t khi h b giam gi . Nh ng nhà c m quy n th ng dùng nh ng trì hoãn quan li u đ t ch i quy n tham v n lu t s . Trong nh ng tr ng h p liên quan đ n nh ng đi u lu t khái quát v an ninh qu c gia, nhà c m quy n th ng trì hoãn vi c lu t s bào ch a đ c g p thân ch c a mình cho đ n khi cu c đi u tra đã hoàn t t và nghi can đã chính th c b truy t ph m t i. Bên c nh đ y tình tr ng thi u th n lu t s chuyên nghi p và quy n l i nh m b o v b cáo không đ c đ y đ đ n đ n vi c ng i b b t đ c g p lu t s đúng lúc r t hi m khi x y ra. Trên th c t ch có nh ng cá nhân đã chính th c b truy t nh ng t i sát nhân m i đ c ch đ nh lu t s bào ch a.

Theo lu t pháp lu t s ph i đ c thông báo và đ c phép hi n di n trong nh ng cu c th m v n c a thân ch . Nh ng tr c tiên b cáo ph i yêu c u s có m t c a lu t s , nh ng vi c nhà c m quy n có luôn cho b cáo bi t quy n l i này hay không thì không rõ. Lu t s ph i đ c quy n xem xét h s v án và đ c phép sao chép nh ng tài li u này. Đôi khi các lu t s đã có th th c hi n nh ng quy n này.

Công an th ng thông báo cho gia đình c a ng i b b t r ng h đang ở đâu, nh ng thân nhân ch đ c quy n thăm vi ng khi đ c phép c a nhân viên đi u tra nh ng s cho phép này không h n là t đ ng. Trong quá trình đi u tra, nhà c m quy n th ng xuyên không cho phép đ i t ng đ c g p thân nhân, đ c bi t là trong nh ng v án liên quan đ n an ninh qu c gia. Tr c khi có b n cáo tr ng chính th c, đ i t ng đ c quy n thông báo cho thân nhân. Nh ng nhi u nghi can trong nh ng tr ng h p vi ph m an ninh qu c gia đã b b t gi và không đ c liên l c ra ngoài. Vào cu i năm v a qua đã có m t s ng i b b t gi trong năm v n ch a đ c g p g p thân nhân ho c lu t s , và h cũng không chính th c b truy t ph m t i.

Không có ch c năng b o lãnh t i ngo i ho c nh ng h th ng t ng t . Th i gian t m giam đ c tính g p vào trong th i gian th án sau khi b truy t và tuyên án.

Toà án có th gia h n qu n thúc đ n 5 năm k t sau th i gian th án. Ngoài ra công an ho c các t ch c qu n chúng có th đ ngh th c hi n m t trong năm "bi n pháp qu n lý" do ch t ch h i đ ng nhân dân c p huy n và t nh áp đ t mà không c n x án. Nh ng bi n pháp này bao g m hình ph t t 6 đ n 24 tháng trong các tr i c i hu n thi u niên ho c tr i giam và th ng đ c dùng cho nh ng tr ng h p tái ph m v i ti n s ph m t i không nghiêm tr ng nh tr m c p ho c "h th p ph m giá ng i khác". Ch t ch h i đ ng nhân dân cũng có th s đ ng khung hình "qu n lý t m tha", th ng là d i hình th c c m đoán vi c đi l i. M c dù S c l nh 31

đã đ c bãi b vào tháng 3 2007 nh ng ch đ qu n lý v n th ng đ c dùng đ tr ng ph t nh ng ng i b tình nghi là ch ng đ i chính tr . Nhà c m quy n ti p t c tr ng ph t m t s cá nhân b ng nh ng t ng m h trong nh ng đ i u kho n v an ninh qu c gia c a b lu t hình s .

Vi c b t gi tu ti n, đ c bi t là đ i v i nh ng nhà ho t đ ng chính tr , v n là m t v n đ quan tâm. Nhà n c đã dùng nh ng s c l nh, qui đ nh và bi n pháp đ b t gi nh ng ng i ho t đ ng khi h b c l quan đ i m đ i kháng chính tr m t cách hoà bình. Trong năm qua chính quy n đã gi m t s ng i vì đã vi ph m Đi u kho n 88, trong đó c m đoán vi c "tuyên truy n ch ng phá nhà n c." Nh ng cáo bu c v vi c vi ph m Đi u kho n 88 th ng b tuyên án đ n 5 năm tù. Trong khi m t s nhà ho t đ ng đ c gi m án tù sau khi kháng cáo, m t s khác b tuyên b y án v i m c ph t ban đ u. Vào tháng 9, m t ng i vi t blog đã b truy t v t i tr n thu và b k t án 30 tháng tù khi ông vi t v n n tham nh ùng và bi u tình ph n đ i v hành đ ng c a Trung Qu c trong vùng đ o tranh ch p Hoàng Sa/Tr ng Sa.

Vào tháng 8 và tháng 9, chính ph đã b t gi ít nh t 13 nhà ho t đ ng mà ph n đông có dính líu đ n m t phong trào chính tr mang tên Kh i 8406, và cũng đã t m gi trên m i ng i khác. Vào ngày 7 tháng 11, thành viên Kh i 8406 và là ng i khi u ki n đ t là bà Lê Th Kim Thu đã b tuyên án 18 tháng tù vì t i "phá r i tr t t công c ng." Cho đ n cu i năm nay nh ng nhà ho t đ ng còn l i v n ch a b truy t ho c tuyên án.

Công an đã dùng vũ l c đ xâm nh p vào nhà riêng c a m t s nhà b t đ ng có ti ng trong n c nh Nguy n Kh c Toàn và Đ Nam H i, t ch thu máy vi tính, đ i n tho i di đ ng và nh ng tài li u khác.

Trong năm qua đã có nh ng báo cáo v vi c nhân viên chính quy n vùng Cao nguyên mi n Trung và Tây B c đã t m gi nh ng ng i thi u s vì đã liên l c v i c ng đ ng c a h n c ngoài.

Nh ng ng i bi u tình b t b o đ ng khi u ki n đ t đại Thành ph H Chí Minh và Hà N i đã b t m giam, theo dõi và m t s ng i c m đ u b b t gi nh ng chính quy n đã không dùng vũ l c quá đáng khi đ i phó v i nh ng cu c bi u tình này. Nh ng cu c bi u tình ph n đ i hành đ ng c a Trung Qu c v qu n đ o Hoàng Sa/Tr ng Sa cũng đã đ n đ n vi c t m giam và b t gi m t s nhà ho t đ ng vì t i bi u tình không có gi y phép. Vào tháng 9 nhà c m quy n đã b t gi b n nhà ho t đ ng và t m giam m t s khác v i m c đích đ p t t các cu c bi u tình và làm n n lòng nh ng nhóm này t h p công khai.

Vào tháng 11 2007, năm nhà ho t đ ng chính tr g m 2 ng i Vi t và 3 ng i ngo i qu c đã b b t gi , hai ng i ngo i qu c đã đ c tr t do vào tháng 12 2007. Vào ngày 13 tháng 5, ba ng i còn l i đã b truy t và k t án v t i kh ng b v i án tù đ c tính vào th i gian t m giam; m t ng i Vi t đ c tr t do ngay, nh ng ng i ngo i qu c b tr c xu t vài ngày sau đó, ng i Vi t còn l i đã đ c tr t do vào tháng 8.

M t s trong kho ng 30 nhà ho t đ ng b b t gi trong m t chi n d ch c a chính ph trong giai đo n 2006-07 đã b tuyên án trong năm qua. Nh ng ng i còn l i v n đang b đ i u tra và đang n m trong di n qu n lý mà không chính th c truy t .

Nh ng nhà ho t đ ng tôn giáo và chính tr đã ph i ch u qu n thúc đ i nhi u hình th c t i n i c trú.

Ấn Xá

Chính quy n trung ng không chính th c tuyên b T t ho c Qu c khánh là đ p ân xá. Dù v y, h i đ ng nhân dân t nh trong c n c th ng th c hi n vi c ân xá cho tù nhân trong khu v c c a mình vào đ p T t ho c Qu c khánh. Nh ng tù nhân có tên tu i không đ c h ng đ c ân này trong năm qua.

e. T Ch i X Án Công Khai và Công B ng

Lu t pháp qui đ nh tính đ c l p c a th m phán và h i th m viên nh ng trên th c t ĐCSVN đ i u khi n h th ng toà án m i c p m t cách hi u qu b ng cách n m quy n b nhi m th m phán và nh ng c c u liên quan. Trong r t nhi u v án ĐCSVN là ng i quy t đ nh b n án. H u h t, n u không nói là t t c , các th m phán đ u là đ ng viên ĐCSVN và đ c đ b t m t ph n là đ a trên quan đ i m chính tr c a h . Trong nh ng năm v a qua, h th ng pháp lý đã b lũng đo n r t nhi u do nh h ng chính tr , vi c tham nhũng c c b và thi u kh năng. Nh h ng c a ĐCSVN đ c bi t n i b t trong nh ng v án l n trong đó b cáo b truy t là thách th c ho c gây t n h i đ n ĐCSVN và nhà n c.

H th ng pháp lý bao g m Toà án Nhân dân T i cao (TANDTC); các toà án nhân dân c p t nh và huy n; các toà án quân s , hành chính; kinh t , lao đ ng và các toà án khác đ c lu t pháp thi t l p. M i huy n có m t toà án nhân dân có nhi m v là toà s th m chuyên th lý nh ng v án gia đình, dân s và hình s . M i t nh cũng có riêng toà án nhân dân có nhi m v c a m t toà phúc th m cho nh ng kháng cáo t huy n. TANDTC, do Qu c h i qu n lý, là toà án phúc th m cao nh t. Toà án hành chính chuyên xét x nh ng khi u n i c a công dân v nh ng l m quy n và tham nhũng c a nhân viên chính ph . Còn có nh ng u ban đ c bi t chuyên hoà gi i nh ng tranh ch p đ a ph ng.

S l ng th m phán và lu t s chuyên nghi p đang b thi u h t. Tình tr ng l ng th p trong h th ng pháp lý đã c n tr n l c phát tri n đ i ngũ nhân viên t pháp chuyên nghi p. M t s ít th m phán đ c đào t o chính qui nh ng th ng là đã h c t p t nh ng qu c gia có h th ng pháp lu t c ng s n.

Không có lu t s đoàn ho t đ ng đ c l p. Vào tháng 1 th t ng đã phê chu n đ xu t thành l p m t đoàn lu t s qu c gia nh ng đ n cu i năm vi c này v n ch a th c hi n.

Chính quy n v n đang ti p t c th c thi nh ng ch ng trình nh m đ i phó v i v n đ thi u h t l c l ng th m phán và nhân viên pháp lu t chuyên nghi p.

Nh ng toà s th m c p huy n và t nh g m có th m phán và h i th m viên, nh ng toà phúc th m t nh và TANDTC ch có th m phán. H i đ ng nhân dân l a ch n h i th m viên t m t nhóm ng i do MTTQ đ c . H i th m viên yêu c u ph i có "t cách đ o đ c t t," nh ng không b t bu c ph i qua đào t o pháp lý và vai trò c a h đa s ch mang tính t ng tr ng.

M c dù đ c tài tr b i B Qu c phòng, toà án quân s h t đ ng theo nh ng lu t l gi ng nh các toà án khác. H i đ ng xét x đ i di n cho b và đ ng đ u h th ng toà án quân s là phó ch t ch TANDTC. Các th m phán và b i th m viên là nh ng ng i t i ngũ do TANDTC và b qu c phòng l a ch n nh ng ch u s qu n lý c a TANDTC. Lu t pháp cho phép toà án quân s quy n pháp lý đ i v i nh ng v án hình s liên quan đ n nh ng thành ph n c a quân đ i, k c nh ng doanh nghi p do quân đ i làm ch . Quân đ i có s l a ch n trong vi c s đ ng các toà án hành chính, kinh t h c lao đ ng cho các v án dân s .

Quá Trình Xét X

H i n pháp qui đ nh r ng ng i công dân v n đ c xem là vô t i cho đ n khi có b ng ch ng ph m t i. Nh ng nhi u lu t s đã than phi n r ng các th m phán th ng quy t đoán t i tr ng. Phiên toà th ng đ c x công khai nh ng trong nh ng v án nh y c m, th m phán th ng x kín h c gi i h n ch t ch s ng i i tham d . Toà không s đ ng h th ng b i th m đoàn. B cáo đ c quy n dùng lu t s đ i di n tr c toà m c dù không nh t thi t là lu t s mà h mu n, và trên th c t quy n l i này th ng không đ c tôn tr ng. Nh ng b cáo không có đ i u ki n m n lu t s th ng đ c ch đ nh lu t s nh ng ch trong nh ng v án mà h có th b tuyên án chung thân h c t hình. B cáo và lu t s bào ch a có quy n th m v n các nhân ch ng h c ph n bác cáo tr ng. Lu t s bào ch a th ng có r t ít th i gian tr c khi x án đ xem xét b ng ch ng ch ng l i thân ch mình. Ng i b k t án có quy n kháng cáo. Các toà án c p huy n và t nh không thông báo trình t t t ng. TANDTC ti p t c thông báo các v án đ c tái xét.

V n ti p t c có nh ng t ng trình kh t n v vi c lu t s b áp l c không nh n bào ch a cho các b cáo là các nhà h t đ ng tôn giáo và dân ch .

Vi n ki m sát nhân dân đ xu t vi c truy t nghi can và đóng vai trò công t viên trong quá trình xét x . Đã có nh ng thay đ i tr c đây trong lu t xét x án hình s nh m bi n quá trình t t ng t h th ng "đ i u tra", trong đó th m phán n m quy n ch t v n, sang thành h th ng "đ i kháng", trong đó ki m sát viên và lu t s bào ch a tranh lu n quan đ i m c a hai bên. Vi c thay đ i này nh m tăng c ng s b o v cho b cáo và ngăn ng a vi c th m phán ép cung b t b cáo th a nh n t i l i. C i cách này đ c áp đ ng không nh t quán gi a các t nh.

Vào tháng 5, các quan ch c c a chính quy n đã cho phép các đ i di n ngo i giao n c ngoài tham d v án xét x 3 thành viên c a Đ ng Vi t Tân. Và vào tháng 12, 4 nhân viên ngo i giao n c ngoài đ c phép tham d phiên x án chung c a 8 b cáo trong v Thái Hà. Nh ng yêu c u đ c tham d các v án khác c a nh ng nhà ngo i giao n c ngoài đã b t ch i.

Tù Nhân và Nh ng Ng i B Giam Gi Vì Lý Do Chính Tr

Không có c l ng chính xác v con s tù nhân chính tr . Chính ph tuyên b r ng h không gi tù nhân chính tr , h ch gi nh ng ng i ph m pháp. Cho đ n cu i năm, chính ph giam gi ít nh t 35 tù nhân chính tr m c dù nhi u nhà quan sát qu c t cho r ng con s lên đ n vài trăm.

Vào tháng 4, m t làn sóng bi u tình m i Cao nguyên mi n Trung đã đ n đ n vài ch c v b t

b và giam c m nh ng ng i b nghi ng t ch c bi u tình. Nh ng nhà quan sát đ a ph ng k r ng tham gia nh ng cu c bi u tình này là nh ng ng i thu c s c t c thi u s ph n đ i chính sách s d ng đ t đ i đ a ph ng.

Ngày 14 tháng 8, nhà ch c trách b t giam m t nhà tranh đ u cho quy n s h u đ t đ i, bà Lê Thị Kim Thu Hà N i v i lý do phá r i tr t t công c ng b ng cách t ch c m t cu c bi u tình trong công viên đ i di n Văn phòng Chính ph . Vào ngày 7 tháng 11, bà ta đã b k t án và b ph t 18 tháng tù. Trong su t năm, nh ng ng i c m đ u tranh đ u cho quy n s h u đ t đ i đã t ng trình là có kho ng ch c ng i bi u tình ở Thành ph H Chí Minh và các t nh lân c n đã b k t t i t “phá r i tr t t công c ng” cho đ n “tuyên truy n ch ng Nhà n c.”

Trong tháng 9 và 10, các nhà ho t đ ng thu c Kh i 8406 nh Nguy n Xuân Nghĩa, Ph m văn Tr i, Ngô Qu nh, Nguy n Văn Túc, Ph m Thanh Nghi n, Vũ Hùng, Tr n Đ c Th ch, Nguy n Kim Nhân, Nguy n Văn Tinh, Nguy n Th C m H ng, D ng Văn Nam và Lê Thanh Tùng b b t vì đã tìm cách t ch c bi u tình công khai, r i truy n đ n c vũ dân ch , ph n đ i chính ph t ch thu đ t đ i và nh ng hành vi c a chính quy n Trung Qu c và treo bi u ng phê bình chính ph . Cho đ n cu i năm, t t c v n còn b giam ch ngày chính th c b truy t và xét x .

Vào ngày 8 tháng 12, tám ng i t ng tham d vào nh ng bu i c u nguy n giáo s Thái Hà Hà N i đã b x cùng lúc t i Tòa án Nhân dân Đ ng Đa Hà N i và b k t án phá r i tr t t và phá ho i tài s n công c ng. B y giáo dân b tù treo t 12 cho đ n 15 tháng; trong s nh ng ng i này, b n ng i b qu n thúc hành chính t 22 cho đ n 24 tháng. Ng i th tám b c nh cáo và không ai b k t án tù thêm.

Sau khi b k t án vào năm 2007 vì vi ph m Đi u kho n 88, m t s nhà ho t đ ng có tên tu i v n còn b tù đày, h g m có Linh m c Công giáo Nguy n Văn Lý và hai lu t s v nhân quy n Nguy n Văn Đ i và Lê Thị Công Nhân. Ông Đ i, bà Nhân và ba thành viên c a Đ ng Dân ch Nhân dân đ c gi m án sau khi kháng cáo.

Vào tháng Giêng, nhà văn và nhà báo Tr n Kh i Thanh Th y đã b giam t tháng 4 2007 vì vi ph m Đi u Kho n 88. Bà b đ a ra tòa, k t án tù b ng th i gian đã b giam, và đ c tha vì lý do ch a b nh.

Nhà ho t đ ng dân ch Nguy n Bá Đ ang b b t t tháng Năm 2007 vì t i “tuyên truy n ch ng nhà n c,” hình nh v n còn b giam trong Tr i Kinh Chi t nh H i D ng.

Vào tháng 5, m t trong b n thành viên c a Hi p h i Đoàn k t Công nông (HHĐKCN) đã b b t và k t án t tháng 12 2007 và đ c th sau khi mãn tù; ba ng i còn l i v n còn trong tù (Xem ph n 6.a.)

Vào tháng Giêng, sau 17 tháng b giam gi , Tr ng Qu c Huy, thành viên c a Kh i 8406 đã b truy t và k t án sáu năm tù v t i “tuyên truy n ch ng nhà n c.”

Các nhà tranh đ u thu c đ ng Vi t Tân g m Nguy n Qu c Quân, Nguy n Th Vũ và Nguy n Qu c H i b b t t năm 2006, b x và k t án vào tháng 5 theo Đi u kho n 84 vì t i liên quan đ n kh ng b , h đã đ c tr t do sau khi h t h n tù.

M t s nhân v t ch ng đ i thu c nh ng t ch c chính tr b đ t ngoài vòng pháp lu t nh Kh i 8406, Đ ng Dân ch Nhân dân, Đ ng Nhân dân Hành đ ng, T ch c Vi t Nam T do, T ch c Đoàn k t Công nông và nh ng t ch c khác v n còn b giam trong tù ho c b qu n thúc t i gia n nh u n i khác nhau.

Nh ng t ch c phi chính ph qu c t c đoán là có vài trăm ng i dân thi u s v n còn b c m tù vì đã liên quan đ n nh ng cu c bi u tình vào năm 2004 . Cao nguyên mi n Trung.

Th T c T T ng Dân S và B i Th ng

Không có m t c ch rõ ràng và hi u qu đ s đ ng lu t dân s nh m đòi h i s a đ i hay đ n bù cho nh ng tr ng h p b l m đ ng b i nhà ch c trách. Nh ng v ki n dân s đ c x b i tòa “hành chính,” tòa dân s và tòa hình s , t t c đ u gi ng th t c t t ng c a nh ng v án hình s và đ c xét x b i cũng chính nh ng th m phán và h i th m viên. C ba lo i tòa án này đ u m c ph i v n đ v tham nh ng, thi u đ c l p và không có kinh nghi m.

Theo lu t pháp, m t công dân mu n ki n m t công ch c v t i vi ph m nhân quy n ph i làm đ n đ ngh viên ch c đ ng s cho phép đ a nh ng khi u n i c a mình lên tòa án hành chính. N u đ n xin phép b bác, ng i dân có th đ đ n lên th tr ng c a viên ch c. N u viên ch c đó hay th tr ng đ ng ý cho đ đ n, h s s đ c tòa hành chính ch p thu n. N u tòa hành chính đ ng ý tr ng h p nên đ c ti p t c, đ n s đ c đ a sang tòa dân s cho nh ng v ki n dính dáng đ n th ng tích mà n n nhân đòi b i th ng đ i 20% phí t n đi u tr gây ra b i s l m quy n, ho c đ a lên tòa hình s cho nh ng v ki n đòi b i th ng trên 20% c a phí t n. Trên th c t , h th ng chuy n đ n và xin x ph c t p này làm cho dân chúng có ít ph ng ti n hi u qu đ theo đ i nh ng th t c t t ng dân s và hình s đ đòi h i đ n bù cho nh ng vi ph m nhân quy n, và cũng ít có chuyên gia lu t pháp đ y đ kinh nghi m v h th ng này.

B i Th ng Tài S n

Có r t nhi u báo cáo v tham nh ng trong gi i ch c trách và chính ph th ng thi u mình b ch trong cách th c t ch thu đ t đai và đ i dân đ s a so n cho nh ng công trình h t ng c s . Theo lu t pháp, ng i dân ph i đ c b i th ng khi h b đ i ch v nh ng công trình này, nh ng đã có nhi u than phi n ngay c t Qu c h i là vi c b i th ng không đ y đ ho c ch m tr . Sau nh ng v bi u tình v quy n đ t đai năm 2007, chính ph thành l p m t nhóm chuyên trách đ thanh tra vài t nh mi n nam, nh ng ít có tr ng h p c a ng i đi ki n đ c gi i quy t.

Vào tháng Giêng, nh ng ng i Công giáo đã t ch c nh ng bu i c u nguy n l n tr c Tòa Khâm S cũ Hà N i. Toà nhà này đã b chính ph tr ng thu và là đ i t ng c a tranh ch p hi n nay. Sau khi chính ph h a gi i quy t v n đ , nh ng bu i c u nguy n ch m đ t. Ngày 19 tháng 9, nhà ch c trách thành ph thông báo r ng h s xây m t công viên khu v c này và l y Tòa Khâm S làm th vi n. Ngay l p t c, các viên ch c thành ph đã b t đ u vi c phá hu nh ng căn nhà. M t cu c bi u tình l n đã x y ra vào ngày 21 tháng 9 v i kho ng 15 nghìn giáo dân Công giáo tham đ bu i c u nguy n và r c l đ c bi t do Đ c T ng Giám M c làm ch l .

Vào các tháng Giêng, tháng 4, và tháng 9, giáo dân Công giáo đã t&#ch&#c nh&#ng bu&#i c&#u nguy&#n l&#n cho nh&#ng khu đ&#t đ&#ng b&# tranh ch&#p mà giáo x&# Thái Hà t&#ng s&# h&#u. Tám ng&#&#i đã b&# b&#t vào tháng 8 và tháng 9 và đã b&# k&#t án vào tháng 11 vì đã tham gia vào nh&#ng bu&#i c&#u nguy&#n t&#i Thái Hà v&#i t&#i phá ho&#i tài s&#n và phá r&#i tr&#t t&# công c&#ng. Nh&#ng t&# ch&#c tôn giáo khác cũng ph&#n đ&#i vi&#c dùng đ&#t b&# t&#ch thu c&#a h&# cho m&#c đích c&#a chính ph&# hay th&#&#ng m&#i.

Nhi&#u ng&#&#i thu&#c nh&#ng nhóm s&#c t&#c thi&#u s&# Cao nguyên mi&#n Trung và Tây b&#c ti&#p t&#c than phi&#n r&#ng h&# ch&#a nh&#n đ&#&#c b&#i th&#&#ng t&#&#ng x&#ng cho đ&#t đ&#i đã b&# chính ph&# t&#ch thu đ&# thi&#t l&#p nh&#ng đ&#n đ&#n cà phê và cao su v&#i qui mô l&#n. M&#t vài ng&#&#i dân cho r&#ng nguyên nhân c&#a nh&#ng cu&#c bi&#u tình vào tháng 4 Cao nguyên mi&#n Trung là do dân thi&#u s&# đã th&#t v&#ng và không hài lòng v&#i nh&#ng chính sách s&# đ&#ng đ&#t đ&#i c&#a chính ph&#.

f. Can Thi&#p Tùy Ti&#n Vào Đ&#i S&#ng Riêng T&#, Gia Đình, Ch&#&# ho&#c Th&# Tín

Lu&#t pháp c&#m can thi&#p tùy ti&#n vào đ&#i s&#ng riêng t&#, gia đình, ch&#&# ho&#c th&# tín; tuy nhiên, trên th&#c t&# chính ph&# không tôn tr&#ng nh&#ng c&#m đoán này. H&# th&#ng đ&#ng ký h&# kh&#u và dân phòng đ&#&#c thành l&#p đ&# theo dõi t&#t c&# công dân m&#c dù nói chung nh&#ng h&# th&#ng này ít l&#m đ&#ng h&#n so v&#i tr&#&#c đây. Chính quy&#n đ&#c bi&#t chú ý vào nh&#ng ng&#&#i b&# nghi ng&# có dính líu đ&#n các ho&#t đ&#ng chính tr&# ho&#c tôn giáo b&# c&#m.

Không ai đ&#&#c phép dùng vũ l&#c đ&# đ&#t nh&#p vào nhà riêng n&#u không có l&#nh c&#a Vi&#n K&#m sát. Tuy nhiên, l&#c l&#&#ng an ninh hi&#m khi tuân th&# nh&#ng th&# t&#c này, thay vì th&# h&# th&#&#ng yêu c&#u cho phép vào nhà v&#i ng&#m ý đe dọa là s&# ph&#i tr&# giá n&#u không h&#p tác. Nhi&#u ng&#&#i t&# ch&#i h&#p tác v&#i nh&#ng "yêu c&#u" nh&# v&#y. Công an đôi khi b&# đi khi b&# t&# ch&#i, nh&#t là &# nh&#ng khu v&#c thành th&#.

Chính ph&# m&# và ki&#m duy&#t th&# t&# c&#a các đ&#i t&#&#ng đ&#ng b&# đ&# ý, t&#ch thu b&#u ki&#n và th&# t&#, và theo dõi các cu&#c đ&#n đ&#m, đ&#n th&#, tin nh&#n qua đ&#n tho&#i di đ&#ng, và thông tin qua fax. Chính ph&# c&#t đ&#&#ng dây đ&#n tho&#i nhà và làm gián đ&#n đ&#n tho&#i di đ&#ng cũng đ&#ch v&# cung c&#p Internet c&#a m&#t s&# các nhà ho&#t đ&#ng dân ch&# và thân nhân c&#a h&#.

Vi&#c tr&# thành đ&#ng viên ĐCSVN v&#n là m&#t đ&#i u ki&#n tiên quy&#t cho s&# thăng ti&#n đ&#i v&#i nh&#ng ai làm vi&#c trong chính ph&# và các c&# quan, doanh nghi&#p c&#a chính ph&#. Tuy nhiên, s&# đa đ&#ng hóa kinh t&# khi&#n cho vi&#c tr&# thành đ&#ng viên ĐCSVN và các t&# ch&#c qu&#n chúng do Đ&#ng lãnh đ&#o đã b&#t quan tr&#ng trong vi&#c đ&#&#c tăng th&#&#ng v&# tài chính và xã h&#i.

Chính ph&# ti&#p t&#c thi hành chính sách k&# ho&#ch hóa gia đình đ&# khuy&#n khích các gia đình không đ&#&#c quá hai con, nh&#ng chính sách này ch&# nh&#n m&#nh v&# vi&#c c&# vũ và giáo đ&#c ch&# không ép bu&#c. Chính ph&# có th&# t&# ch&#i không đ&# b&#t ho&#c tăng l&#&#ng cho nh&#ng công ch&#c có quá hai con, và đã có vài tr&#&#ng h&#p b&# t&# ch&#i tăng ch&#c hay ph&#t tài chính, và đ&#&#ng nh&# chính sách này không đ&#&#c áp đ&#ng m&#t cách đ&#ng nh&#t. Các hình ph&#t này càng tr&# nên ít hi&#u nghi&#m vì ph&#n l&#n dân chúng, nh&#t là &# nh&#ng n&#i thành th&#, ti&#p t&#c chuy&#n sang làm vi&#c cho lĩnh v&#c t&# nhân.

Ph&#n 2: Tôn Tr&#ng Dân quy&#n, Bao G&#m:

a. T Do Ngôn Lu n và Báo Chí

Luật pháp cho phép quyền t do ngôn luận và báo chí; tuy nhiên, chính phủ n tiếp tục gi i h n nh ng quyền t do này, nh t là đ i v i nh ng phát bi u ch trích nh ng nhân v t lãnh đ o nhà n c, qu ng bá chính tr đa nguyên hay dân ch đa đ ng, ho c đ t v n đ v nh ng chính sách mang tính nh y c m nh nhân quyền, t do tín ng ng, ho c tranh ch p ch quyền lãnh th v i Trung Qu c. L n ranh gi a ngôn luận cá nhân và công c ng v n tiếp tục đ c gi i thích m t cách tu ti n.

C hi n pháp l n b lu t hình s bao g m nh ng đ i u kho n bao quát v an ninh qu c gia và ch ng ph báng mà chính quyền s đ ng đ gi i h n t do ngôn luận và báo chí. B lu t hình s đ nh nghĩa nh ng t i “phá ho i n n t ng c a ch nghĩa xã h i,” “gieo r c chia r gi a nh ng ng i có đ o và không đ o,” và “tuyên truy n ch ng C ng Hòa Xã H i Ch Nghĩa Vi t Nam” là nh ng vi ph m nghiêm tr ng đ i v i an ninh qu c gia. B lu t hình s cũng nêu rõ vi c c m “l i đ ng quyền t do dân ch đ xâm ph m l i ích nhà n c và các t ch c xã h i.”

Nhi u l n khác nhau các nhà ho t đ ng chính tr và thân nhân c a các tù nhân đã b ng n c n không đ c g p nh ng đ i di n ngo i giao n c ngo ài. Nh ng cách th c đ c dùng bao g m vi c xây rào c n ho c cho ng i đ ng gác bên ngoài t gia c a h ho c tri u t p đ n tr s công an đ th m v n tùy ti n và liên t c.

ĐCSVN, chính phủ và nh ng t ch c qu n chúng do đ ng ki m soát đã ki m duy t t t c các hình th c n loát, phát thanh, truy n hình, và báo đ i n t . Qua B Thông tin và Truy n thông (BTTT), chính phủ ki m soát và b sung quyền hành v i nh ng đ i u l c a đ ng và đ i u lu t an ninh qu c gia l n m nh đ b o đ m báo chí trong n c t ki m duy t m t cách h u hi u. Vào đ u tháng 3, m t chi n đ ch “theo l ” c a chính phủ đã đ n đ n vi c ki m tra tài chính c a nhi u t báo và b t bu c báo chí gi i h n vai trò th c hi n nh ng ch ng trình đi sâu vào qu n chúng nh làm vi c thi n và phát h c b ng. Nh ng ng i trong gi i báo chí h u h t cho nh ng hành đ ng này là m t c g ng c a nhà h u trách đ gi i h n h n n a s đ c l p và nh h ng trên báo chí.

M c dù v i s tiếp tục tăng tr ng c a nh ng trang blog trên m ng, vi c đàn áp t do báo chí toàn kh p v n t n t i trong su t năm v i k t qu là nhi u biên t p viên cao c p b đ u i và hai phóng viên b b t. Nh ng hành đ ng này làm đ p t phong trào phóng s đ i u tra xông xáo tr c đ o.

Ngày 12 tháng 5, công an đã b t các phóng viên Nguy n Vi t Chi n c a nh t báo Thanh Niên và Nguy n Văn H i c a nh t báo Tuổi Tr vì t i “l m đ ng quyền hành trong khi thi hành ch c v ” liên quan đ n nh ng bài vi t v v tham nh ng PMU-18 c a B Giao Thông vào năm 2006. Báo chí c a nhà n c và dân chúng lên án m nh m v b t b này. Tuy v y, hai ngày sau khi báo chí t ng thu t đ y đ , BTTT đã ra l nh cho truy n thông ng ng không đ c vi t n a v v này. Báo chí và gi i truy n thông tuân theo quy t đ nh nh ng nh ng ng i vi t blog v n tiếp tục ch trích v b t b . Sau đ t i danh c a hai nhà báo đ c đ i thành “l m đ ng quyền t do dân ch ”, h b đem ra tòa x và k t t i hôm 15 tháng 10. Tòa án x Nguy n Vi t Chi n hai năm tù và Nguy n Văn H i hai năm c i t o không giam gi .

Vào tháng 7, các t ng biên t p c a hai t báo Tu i Tr và Thanh Niên b thay th . Hai t báo này gi i thích r ng đây là nh ng thay đ i bình th ng m c dù có ngu n tin cho r ng hai ông b giáng ch c vì đã cho in nh ng phóng s v tham nhũng. Vào tháng 8, chính ph thu h i th hành ngh c a 7 nhà báo t nh ng t báo do nhà n c qu n lý vì đã “thi u trách nhi m” trong nh ng bài t ng thu t c a h v v PMU-18.

Ngày 19 tháng 9, công an đã t m giam và hành hung m t phóng viên ngo i qu c thu c chi nhánh hãng tin Associated Press Hà N i và gi máy ch p nh c a ông ta trong tám tu n sau khi ông tìm cách ch p nh bu i c u nguy n tr c c a Tòa Khâm S cũ.

Ngày 18 tháng 12, chính ph đã đ a ra lu t m i c m nh ng ng i vi t blog đ ng nh ng tài li u mà chính ph cho là làm h i đ n an ninh ho c ti t l bí m t qu c gia, xúi d c b o đ ng hay t i ác, ho c ch a đ ng tin t c không đúng s th t làm ph ng h i danh d c a cá nhân hay đoàn th . Lu t m i này cũng đòi h i các công ty Internet n c ngoài Vi t Nam có đ ch v blog ph i báo cáo cho chính ph m i sáu tháng và n u đ c yêu c u, h ph i cung c p tin t c v nh ng ng i dùng blog.

Trong năm qua chính ph cũng ti p t c gi i h n nh ng bài báo ch trích hành đ ng c a Trung Qu c v v tranh ch p đ o vùng bi n Nam H i và bài vi t đ c cho là th o lu n v ho c đ nh quân s chi m đánh Vi t Nam. Vào tháng 12 2007, t ng biên t p c a m t t báo đ i n t l n b ph t vì bài bình lu n sôi n i v v Hoàng Sa. Ông v n còn t i ch c m c dù có nh ng do đ m cách ch c.

Lu t pháp đòi h i phóng viên b i th ng b ng hi n kim cho nh ng cá nhân hay đoàn th mà bài báo làm t n th ng đ n danh d c a h , ngay c khi bài đ ng đúng s th t. Nh ng nhà quan sát đ c l p cho bi t là lu t này đã xi t ch t vi c t ng trình phóng s . Đã có nh ng bài báo v nh ng ch đ th ng đ c xem là nh y c m nh vi c x các đ ng viên và nhân viên chính ph cao c p v t i tham nhũng, ho c có nh ng bài th nh tho ng ch trích nhân viên và các h i đoàn. Th nh ng t do ch trích ĐCSVN và các lãnh đ o đ ng cao c p v n b c m ng t.

Ký gi ngo i qu c ph i đ c gi y phép c a trung tâm báo chí thu c B Ngo i giao và h ph i đ t b n doanh Hà N i ngo i tr tr ng h p m t phóng viên chuyên v m ng kinh t , đã c ng và có m t văn phòng Hà Thành ph H Chí Minh và trên danh nghĩa t ng trình t v n phòng chính Hà N i. Phóng viên, ký gi ngo i qu c ph i xin h chi u m i t ba đ n sáu tháng m t l n, dù v y th t c này đã tr nên th ng l , và không có báo cáo v vi c b t ch i h chi u. S nhân viên báo chí ngo i qu c đ c phép hành ngh cũng b gi i h n và nhân viên ng i đ a ph ng làm vi c cho truy n thông n c ngoài ph i đ ng ký B Ngo i giao.

Th t c xin và nh n gi y phép đ i v i các hãng thông t n ngo i qu c trong vi c m n phóng viên và nhi p nh gia ng i đ a ph ng v n r m rà. Trung tâm báo chí c a B Ngo i giao th nh tho ng ki m tra các ho t đ ng c a ký gi và ch p thu n nh ng yêu c u ph ng v n, ch p hình, quay phim, hay di chuy n thì đ a trên t ng tr ng h p c th , và h ph i n p đ n ít nh t năm ngày tr c. Theo lu t, ký gi ngo i qu c ph i n p cho B Ngo i giao t t c các câu h i ph ng v n các c quan chính ph . Nh ng trên th c t , đã không có ai làm theo. Ký gi ngo i qu c cũng cho bi t là nói chung h không thông báo cho chính ph khi di chuy n ra kh i Hà N i tr khi chuy n đi liên quan đ n bài t ng thu t mà chính ph cho là nh y c m ho c h i đ n

những vùng đất xem là nhạy cảm như Cao nguyên miền Trung.

Vài sách cảm động tiếng ngoại quốc được bày bán công khai trên vỉa hè và trong những cửa hàng dành cho du khách. Tuy chí tiếng ngoại quốc cũng được bán rộng rãi ở các thành phố nhưng thoả thoả chính phủ cũng kiểm duyệt các bài viết.

Luật pháp cho phép sự động viên truy cập hình ảnh tình cho các quan chức lớn, ngoại quốc, khách sạn hàng sang và báo chí, nhưng trên thực tế, trên toàn quốc ai cũng có thể xem những chương trình qua video hay qua truy cập hình ảnh. Nhưng ngoại quốc thành thạo cũng có thể thuê truy cập hình ảnh trong đó có cả những đài ngoại quốc.

Tự Do Trên Mạng

Chính phủ cho phép dân chúng truy cập vào mạng qua một số ít công ty cung cấp dịch vụ mạng, tất cả đều là những công ty công phần của chính phủ. Trong năm qua, sự ngoại quốc sự động viên truy cập gia tăng. Theo BTTTT, có 24% dân chúng truy cập mạng. Với việc viết blog tiếp tục gia tăng nhanh chóng. BTTTT cũng đoán là có trên một triệu blogger trên mạng. Ngoài một số tờ báo chính và tin tức trên mạng, nhiều ký giả có trang blog riêng của họ. Trong vài trường hợp, những trang blog của họ nhiều khi còn gây tranh cãi hơn cả những bài viết thông thường trên báo. Trong một ít trường hợp, chính phủ phải tiến hay trừng phạt những ngoại quốc này vì nội dung trang Blog của họ.

Chính phủ cấm dân chúng truy cập vào mạng qua những công ty cung cấp dịch vụ mạng ngoại quốc, họ cũng bắt các công ty cung cấp dịch vụ mạng trong nước lưu trữ tất cả những dữ kiện, tin tức gửi qua mạng trong ít nhất 15 ngày và đòi hỏi các công ty này cung cấp giúp đỡ kỹ thuật và văn phòng cho công an để họ dò xét các hoạt động trên mạng.

Chính phủ đòi hỏi các tiệm như quán cà phê mạng phải ghi chép các dữ kiện cá nhân của khách hàng và để lại những dữ liệu mà khách hàng đã ghé qua. Tuy vậy, nhiều chủ nhân của các quán cà phê mạng không lưu giữ các thông tin này. Tuy nhiên, không ai biết những công ty cung cấp dịch vụ mạng chính tuân thủ các luật lệ của chính phủ đến đâu.

Trong khi dân chúng tiến động việc truy cập mạng đang tăng trưởng chóng mặt, chính phủ vẫn kiên trì soát xét, kiểm soát và dò xét những nhạy cảm và chặn những dữ liệu trên mạng có nội dung chính trị hay tôn giáo mà chính quyền cho là “phản cảm.” Họ bào chữa cho việc kiểm duyệt mạng là để bảo vệ an ninh quốc gia và che chắn dân chúng không bị ảnh hưởng từ phim ảnh đồi trụy và những “phản tác xù” hoặc “phản xã hội.” Họ cũng bào chữa rằng những công nghệ mới hạn chế truy cập mạng cho trẻ con trong tuổi đi học là để chúng không sao nhãng việc học vì những trò chơi trên mạng.

Nhà chức trách dùng để khoả n 88 của luật hình sự “phân phát tài liệu tuyên truyền chống phá nhà nước” để cấm dân chúng không truy cập và phổ biến những tài liệu từ mạng mà chính phủ cho là vi phạm.

Nhà cảm quyền tiếp tục giám sát và cảm tù những nhà báo được chính quyền đã dùng mạng Internet để phát biểu ý kiến về nhân quyền và chế nghĩa đa nguyên. Vào tháng Giêng, nhà

vấn và ký gi Tr n Kh i Thanh Th y đã b b t giam v vì ph m Đi u Kho n 88. Bà b truy t và tuyên án tù cho th i gian b giam c m, và đ c th vì lý do s c kho . Vào tháng 4, ông Nguy n Hoàng H i (còn có tên là Đi u Cày), m t blogger n i ti ng và ch t ch c a H i Nhà báo T do đã b b t gi ; ngày 10 tháng 9, ông ta và v b đ a ra tòa Thành ph H Chí Minh v t i tr n thu . Ông b tuyên án 30 tháng tù và ph t 210 tri u (kho ng \$12.730 đô la). V ông H i cũng b ph t s ti n t ng t . Ngày 4 tháng 12, ti n ph t và án tù c a ông bà H i đ c t m ng ng trong khi ch kháng án. Tòa phúc th m báo tin phiên x cho lu t s c a ông H i ch có chín ngày thay vì 15 ngày tr c phiên tòa nh lu t pháp đòi h i.

Vào tháng Chín, gi i h u trách đ a ph ng Hà N i đ a b t b nh ng bloggers và nh ng ai g i đ i n th ra n c ngoài v nh ng tin t c v tranh ch p đ t đại nhà c a c a các giáo dân.

Nhà ch c trách ti p t c dùng t ng l a đ ngăn ch n nh ng trang m ng đ c xem là không thích h p v chính tr ho c văn hóa, bao g m nh ng trang thu c v Giáo h i Công giáo nh vietcatholic.net ho c nh ng trang c a nh ng h i đoàn chính tr c a ng i Vi t h i ngo i. Chính ph đã b h u h t nh ng ngăn ch n truy c p đ n trang m ng c a đài Ti ng nói Hoa K (Voice of America) m c dù h v n ti p t c ch n trang c a Đài Á châu T do (Radio Free Asia, RFA) trong ph n l n th i gian. Tuy nhiên, th nh tho ng có nh ng bài vi t đ a theo tin t c c a RFA xu t hi n tên các báo chí trong n c.

BTTTT đòi h i ch nhân c a các trang m ng trong n c, ngay c nh ng trang đ c đ i u hành b i ng i ngo i qu c ph i đ ng ký v i chính ph và n p n i dung và ch tr ng c a trang cho chính ph đ đ c xét duy t; tuy nhiên vì c ki m soát thi hành lu t l v n còn ch n l c.

Intellasia, m t công ty truy n thông có bài vi t và tin t c đ u t trên m ng đã b nhà h u trách đóng c a vào tháng 8 2007 vì đã đ ng nh ng "n i dung thi u xác th c và ph n đ ng", h ng này v n ti p t c ho t đ ng i ngo i qu c.

T Do Nghiên C u và Ho t Đ ng Văn Hoá

Chính ph xác đ nh quy n h n ch t do kh o c u, các gi i ch c có th m quy n th nh tho ng ch t v n và ki m soát nh ng nhà nghiên c u trong lãnh v c l . Tuy nhiên, chính ph ti p t c cho phép vi c truy n t i thông tin r ng h n nh ng năm tr c, bao g m c trong h th ng đ i h c. Qu n th th vi n c các đ a ph ng càng ngày càng đ c hu n luy n v k năng chuyên nghi p và các tiêu chu n qu c t đ h tr th vi n có t m vóc qu c t và trao đ i ki n th c và kh o c u bao quát h n. Nh ng chuyên gia kh o c u ngo i qu c làm vi c c các đ i h c trong n c đ c cho phép bàn lu n v nh ng v n đ phi chính tr m t cách c i m và t do trong l p h c, nh ng quan sát viên c a chính ph th ng th ng ng i đ thính trong l p do gi ng viên ngo i qu c hay đ a ph ng h ng đ n. Công an th nh tho ng ch t v n nh ng ng i tham d ch ng trình đ c t ch c nh ng khu v c ngo i giao hay s d ng nh ng c s kh o c u ngo i giao. Tuy v y, nh ng th nh c u v tài li u t c s kh o c u ngo i qu c cũng gia tăng. Nh ng sách kh o c u th ng ph n nh quan đ i m c a ĐCSVN hay c a chính ph .

Chính ph ki m soát tri n l m ngh thu t, âm nh c, và nh ng ho t đ ng văn hoá khác; tuy nhiên, nói chung h cũng cho các ngh sĩ quy n r ng rãi đ ch n ch đ cho tác ph m h n nh ng năm tr c. Chính ph cũng cho phép các đ i h c nhi u quy n t tr v trao đ i qu c t

hay ch ng trình h p tác.

b. T Do H i H p và L p H i M t Cách Ôn Hoà

T Do H i H p

Lu t pháp c m ng t quy n h i h p và chính quy n cũng c m đoán và ki m soát t t c nh ng hình th c bi u tình hay t t p n i công c ng. Theo lu t l qui đ nh, nh ng ai mu n t t p thành m t nhóm ph i xin gi y phép và nhà ch c trách đ a ph ng có th tu ý ch p nh n ho c t ch i. Trên th c t , đ ng nh ch có nh ng ai s p x p nh ng bu i h p đ c nhi u ng i bi t đ bàn v nh ng v n đ nh y c m m i c n xin phép, còn nh ng ng i th ng xuyên t ch c h p m t thân m t thì không b chính ph qu y r y. Nói chung, chính ph không cho phép nh ng cu c bi u tình tu n hành có th đ c xem là v i m c đích chính tr . Chính ph cũng gi i h n quy n t h p đ th ph ng c a vài nhóm tôn giáo không đăng ký (xem ph n 2.c.)

Tr c cu c r c đ u c Th v n h i th gi i vào tháng 4 Thành ph H Chí Minh, nhi u nhà tranh đ u k r ng nhà ch c trách đã gi i h lên đ th m v n và c nh cáo h không nên t ch c bi u tình.

Nhi u bu i l c u nguy n đông ng i tham d x y ra trong tháng 1, tháng 4 và tháng 9 t i nh ng n i tranh ch p đ t đ i c a ng i Công giáo Toà Khâm S cũ và t i giáo ph n Thái Hà Hà N i. C nh sát đã b t gi tám ng i và qu y r i nh ng ng i đ l (xem ph n 1.e.). Nhi u cu c bi u tình nh c a nh ng ng i đòi b i th ng đ t đ i b t ch thu th ng xuyên x y ra Thành ph H Chí Minh và th nh tho ng Hà N i. C nh sát có theo dõi nh ng nói chung h không qu y r i nh ng ng i tham gia bi u tình.

T Do L p H i

Chính ph tuy t đ i c m đoán vi c t do l p h i. Nh ng đ ng phái chính tr đ i l p không đ c cho phép ho c nh n nh ng. Chính ph ng n c m tính h p pháp c a vi c thành l p nh ng t ch c t nh n đ c l p và khuyn cáo ng i ta nên ho t đ ng trong nh ng t ch c qu n chúng do đ ng l p s n, th ng đ i s che ch c a MTTQ thu c ĐCSVN. Tuy nhiên, đã có vài t ch c bao g m c nh ng nhóm tôn giáo không đăng ký đã có th ho t đ ng ngoài khuôn kh này mà không ho c ít b tr ng i v i chính quy n.

Chính quy n ti p t c th c hi n qui ch Dân ch C s c a năm 2007 đ giúp dân chúng nông thôn, v i s tham gia c a đ i di n MTTQ t i đ a ph ng, tri u t p các bu i h p đ th o lu n và đ t ra nh ng gi i pháp cho v n đ đ a ph ng và b nhi m đ i bi u vào ban lãnh đ o đ a ph ng. Qui ch này cũng đòi h i chính quy n c p xã ph i công b vi c thu chi trong vi c phát tri n kinh t đ a ph ng.

Nh ng thành viên c a Kh i 8406, m t t ch c chính tr ch tr ng thành l p m t chính quy n đã đ ng đã ti p t c b sách nh i u và giam c m. Nh ng thành viên k c u b b t và nh t vào tù trong m t cu c thanh tr ng t năm 2007. Vào tháng 9, nhà c m quy n b t thêm sáu thành viên c a Kh i 8406 vì h đã ch trích chính sách kinh t cũng nh thái đ c a chính ph đ i v i Trung Qu c. Các thành viên khác b qu y r i th ng xuyên vì nh ng ho t đ ng chính tr b t

b o đ ng. Kh i 8406 tuyên b đã có h n 2.000 ng i ng h trong n c m c dù con s này không th đ c ki m ch ng. Đ n cu i năm, có ít nh t là 16 thành viên c a Kh i b giam gi .

M t vài thành viên c a m t nhóm tranh đ u khác, Đ ng Dân ch Nhân dân Vi t Nam, và m t nhóm liên quan là T ch c Công nông Đoàn k t v n còn b giam vào cu i năm.

c. T Do Tôn Giáo

Hi n pháp và các ngh đ nh c a chính ph qui đ nh quy n t do tín ng ng và nh ng c i thi n so t nh ng năm tr c v vi c tôn tr ng t do tôn giáo nói chung đã ti p t c trong năm v a qua. Chính ph ti p t c h n ch các ho t đ ng có t ch c c a các nhóm tôn giáo; tuy nhiên, v t ng quát nh ng h n ch này đ c thi hành b t kh t khe h n nh ng năm tr c. Nhìn chung vi c tham gia vào nh ng ho t đ ng tôn giáo đ c ti p t c gia tăng đáng k .

B t c p v n t n đ ng trong vi c th c hi n Khuôn kh Lu t pháp v Tôn giáo h u h t c p đ a ph ng, nh ng trong vài tr ng h p chính ph trung ng cũng trì hoãn áp đ ng.

Các t ch c tôn giáo g p ph i nh ng c m đoán cao nh t khi h có nh ng ho t đ ng đ c cho là ho t đ ng chính tr ho c đ i kháng v i cho quy n l c nhà n c. Chính ph ti p t c ngăn c n vi c gia nh p H i Ph t giáo Hòa h o. Chính ph cũng h n ch ho t đ ng và vi c đi l i c a ban lãnh đ o c a Giáo h i Ph t giáo Vi t Nam Th ng nh t (GHPGVNTN) và h v n không công nh n t ch c này v i ban lãnh đ o hi n th i. Chính ph cũng chú ý đ n vài nhóm dân thi u s ở các vùng Cao nguyên mi n Trung đ ng ho t đ ng trong h i "Tin lành Dega", đ c cho là pha l n ho t đ ng tôn giáo v i chính tr và kêu g i vi c ly khai cho dân t c thi u s .

Chính ph gi m t vai trò n i b t trong vi c giám th nh ng tôn giáo đã đ c công nh n. Theo lu t, các nhóm tôn giáo ph i đ c chính th c công nh n hay đăng ký, và nh ng ho t đ ng cũng nh thành ph n tr s c a các giáo phái ph i đ c nhà n c thông qua. Lu t pháp đòi h i chính ph ph i hành đ ng nhanh chóng và minh b ch, nh ng quá trình ch p thu n cho đăng ký và công nh n nh ng t ch c tôn giáo đôi khi ch m tr và không rõ ràng. Tuy v y, nhi u giáo đoàn m i đ c đăng ký trong toàn qu c trong năm qua và m t s giáo phái đã đ c đăng ký c p qu c gia. Tuy nhiên, ở vùng phía b c và tây b c Cao nguyên, các nhà ch c trách đ a ph ng v n ch a đ đ ng đ n nhi u đ n xin đăng ký n p t năm 2006 c a trên 1.000 giáo đoàn Tin lành v i h u h t giáo dân là các nhóm dân t c thi u s .

Nhi u nhà ch c trách đ a ph ng ti p t c đòi h i đi u ki n đ u tiên c a các t ch c tôn giáo đã đ c công nh n là ph i cung c p danh sách c a t t c thành viên khi đăng ký m c dù Khuôn kh Lu t pháp v Tôn giáo không đòi h i vi c này. Nhi u giáo đoàn ở vùng phía b c và tây b c Cao nguyên than phi n là nhà ch c trách đã dùng danh sách y k ngăn ch n ho c sách nhi u nh ng ng i không có tên trong danh sách đ c đ l . Ho t đ ng th ng niên c a các nhà th cũng ph i đăng ký v i nhà ch c trách và nh ng ho t đ ng nào không n m trong l ch sinh ho t đã đ c ch p thu n tr c ph i có gi y phép khác c a chính ph .

Cũng gi ng nh nh ng năm tr c, quá trình giám sát chính th c các nhóm tôn giáo thay đ i r t nhi u tùy theo t ng đ a ph ng, th ng th ng là do không hi u chính sách qu c gia ho c cách hi u khác nhau v m c đích c a chính sách ở m i đ a ph ng. Nói chung, nh ng c g ng

c a trung ng đ ph i h p vi c thi hành đúng đ n khuôn kh tôn giáo c a chính ph đã làm gi m thi u m c đ và c ng đ vi ph m t do tôn giáo. Tuy v y, trên ph ng di n k thu t, ho t đ ng c a nh ng nhóm tôn giáo không đ c công nh n hay không đăng ký v n đ c xem là không h p pháp, và nh ng t ch c này th nh tho ng b sách nhi u. Nhi u cu c h i h p c a nh ng t ch c “không đăng ký” này b gi i tán hay ngăn c n H i Phòng hay mi n Cao nguyên tây b c, trong s các cáo bu c c a nh ng ng i theo đ o là đôi khi chính quy n đ a ph ng dùng “côn đ đánh thuê” đ qu y nhi u hay hành hung h . Trà Vinh, có báo cáo là m t vài nhà th t i gia k c Nhà th Phúc âm đã b công an qu y nhi u và “dân quân” m c th ng ph c đánh đ p liên ti p. Gi i ch c trách đã không có hành đ ng k lu t nào đ i v i nh ng ng i vi ph m. Tuy nhiên, m c đ sách nhi u có gi m đi so v i nh ng năm tr c và đ i đa s các nhà th hay chùa chi n không đăng ký đ c ho t đ ng mà không b tr ng i.

Chính ph tích c c can ngăn s ti p xúc gi a GHPGVNTH, m t t ch c đ c chính ph cho là b t h p pháp, v i nh ng ng i ng h ngo i qu c, nh ng nh ng ti p xúc đó v n ti p t c. Công an th ng xuyên th m v n b t c ai có m t quan đ i m tôn giáo và chính tr khác nh m t s tăng sĩ trong GHPGVNTN và các linh m c Công giáo. Công an v n ti p t c h n ch vi c t do đi l i c a các tăng sĩ thu c GHPGVNTN.

Trong năm qua đã có vài ngu n tin kh t n v vi c b t r i b t n ng ng i mi n Trung và Tây b c Cao nguyên. Tuy nhiên, nh ng bài vi t trong các t báo t nh khuyn khích nhà c m quy n đ a ph ng và nh ng nhóm dân t c thi u s đi theo thuy t duy linh và t p t c truy n th ng và b đ o Tin lành.

Đ i đa s tín đ Ph t giáo hành đ o qua H i đ ng Tr s Giáo h i Ph t giáo Vi t Nam, đã đ c chính th c công nh n, và nói chung, h có th t do th cúng. Chính quy n ti p t c qu y nhi u tín đ c a GHPGVNTN và ngăn c n h không đ c có nh ng ho t đ ng t thi n đ c l p ngoài ph m vi chùa chi n.

Ban lãnh đ o cao c p c a GHPGVNTN v n b công an theo dõi ráo ri t t i chùa c a h và vi c đi l i trong n c b gi i h n. Th y Thích Qu ng Đ và Thích Không Tánh đã đ c phép đi đ a đám tang v tr ng Tăng th ng c a GHPGVNTN vào tháng 7, m c dù m t s tăng sĩ c a GHPGVNTN các t nh t ng thu t là các nhà h u trách không cho h đi. M t tăng sĩ c a GHPGVNTN ph i chuy n kh i t nh đ lên Thành ph H Chí Minh và t ch c kh i ban lãnh đ o GHPGVNTN vì luôn luôn b chính quy n theo dõi và qu y nhi u.

Giáo h i Công giáo t ng trình là chính ph đã ti p t c gi m b t vi c can thi p vào quá trình phân b các linh m c m i. Khác v i nh ng năm tr c, không th y có tr ng h p nào chính ph t ch i vi c phân b các linh m c. Giáo h i đã th o lu n v i chính quy n v thi t l p thêm tr ng dòng và phát tri n ch ng trình đào t o m c s . Giáo h i đang ti n đ n vi c thành l p m t t ch c chính th c đ h p tác v i toà thánh Vatican trong vi c đ ra nh ng nguyên t c và l trình cho vi c thi t l p m i quan h chính th c.

M t s tăng l Công giáo t ng trình r ng chính ph ti p t c gi m đ n ki m soát trên nh ng ho t đ ng trong vài giáo ph n ngo i thành Hà N i. Nhi u n i chính quy n đ a ph ng cho phép Giáo h i Công giáo d y nh ng l p giáo lý (ngoài gi h c) và ti n hành nh ng ho t đ ng t thi n. Gi i ch c trách t i Thành ph H Chí Minh ti p t c giúp h tr m t s ho t đ ng t thi n

c&#a Giáo h&#i trong vi&#c ch&#ng b&#nh HIV/AIDS; tuy nhiên, ho&#t đ&#ng giáo d&#c và gi&#y phép h&#p pháp cho m&#t vài c&# quan t&# thi&#n Công giáo làm vi&#c nh&# nh&#ng t&# ch&#c phi chính ph&# v&#n còn b&# trì hoãn. Vào tháng 10, chính ph&# ch&#p thu&#n cho Caritas m&# c&#a l&#i sau 32 năm v&#ng m&#t.

Chính quy&#n đ&#a ph&#&#ng can ngăn m&#t cách không chính th&#c vi&#c đi l&#i trong n&#&#c c&#a các tầng l&#, ngay c&# ch&# trong các t&#nh n&#m trong khu v&#c c&#a h&#, nh&#t là khi di chuy&#n đ&#n nh&#ng vùng có dân t&#c thi&#u s&#. Đ&#c T&#ng giám m&#c c&#a Hà N&#i b&# gi&#i h&#n đi l&#i vì m&#c s&# đ&#n nh&#ng vùng dân t&#c thi&#u s&# &# phía b&#c nh&#ng l&#i đ&#&#c phép đ&#n đó v&#i t&# cách cá nhân

M&#c dù có nh&#ng báo cáo v&# vi&#c k&# th&# các h&#c sinh theo đ&#o Công giáo, nhà ch&#c trách ch&#i là h&# có m&#t chính sách gi&#i h&#n giáo d&#c đ&#a trên tín ng&#ng.

Ít nh&#t đã có 10 tín đ&# c&#a Giáo h&#i Hòa h&#o v&#n còn b&# giam vì đ&#&#c cho là liên quan đ&#n v&# xô xát v&#i công an vào năm 2005. Nh&#ng tu sĩ và tín đ&# tr&#c thu&#c H&#i đ&#ng Qu&#n tr&# Giáo h&#i Hòa h&#o đ&#&#c phép hành đ&#o vì h&#i đ&#ng này đ&#&#c chính ph&# công nh&#n. Nh&#ng tăng sĩ và tín đ&# nào thu&#c v&# nh&#ng nhóm b&#t đ&#ng quan đ&#m ho&#c t&# ch&#i công nh&#n th&#m quy&#n c&#a H&#i đ&#ng s&# b&# h&#n ch&#.

Nh&#ng t&# ch&#c tôn giáo không đ&#&#c phép t&# m&# tr&#&#ng riêng. Ng&#&#i truy&#n giáo n&#&#c ngoài không đ&#&#c truy&#n đ&#o trong n&#&#c, dù v&#y nhi&#u ng&#&#i đã tham gia nh&#ng ho&#t đ&#ng t&# thi&#n nhân đ&#o và g&#p g&# v&#i các giáo đoàn có đ&#ng ký sau khi đ&#&#c chính ph&# ch&#p thu&#n.

Nói chung, chính ph&# đòi h&#i các &#n ph&#m tôn giáo ph&#i đ&#&#c xu&#t b&#n b&#i nhà in sách tôn giáo c&#a chính ph&#; tuy v&#y, m&#t s&# t&# ch&#c tôn giáo đã có th&# sao chép l&#i tài li&#u c&#a chính h&# hay nh&#p kh&#u v&#i s&# ch&#p thu&#n c&#a nhà n&#&#c. Chính ph&# có ph&#n nào n&#i l&#ng vi&#c h&#n ch&# &#n loát hay nh&#p kh&#u nh&#ng sách v&# tôn giáo, bao g&#m nh&#ng tác ph&#m vi&#t b&#ng ngôn ngữ c&#a dân t&#c thi&#u s&#. Cho đ&#n cu&#i năm, Ban Tôn giáo Chính ph&# v&#n ch&#a ch&#p thu&#n vi&#c in Thánh kinh b&#ng ti&#ng M&#&#ng m&#c dù đ&#n xin đã đ&#&#c đ&# lên cách đây h&#n hai năm v&#i lý do là ch&# đ&#i ch&#p thu&#n c&#a B&# Giáo d&#c và Đào t&#o.

d. T&# Do Đi L&#i, Dân b&# D&#i Ch&#, B&#o V&# Dân T&# N&#n, và Dân Vô T&# Qu&#c

H&#n pháp cho phép quy&#n t&# do đi l&#i trong n&#&#c, du l&#ch và sinh s&#ng &# n&#&#c ngoài và h&#i h&#&#ng; tuy nhiên, chính ph&# đã áp đ&#t m&#t vài gi&#i h&#n trên vi&#c t&# do đi l&#i c&#a m&#t s&# cá nhân. Chính quy&#n nói chung đã h&#p tác v&#i Cao &#y Liên hi&#p qu&#c v&# Ng&#&#i T&# n&#n và nh&#ng t&# ch&#c nhân đ&#o khác đ&# giúp dân t&# n&#n và nh&#ng ng&#&#i dào t&#.

M&#t vài ng&#&#i b&#t đ&#ng chính ki&#n, dù đ&#&#c t&#m tha có có qu&#n lý hay b&# qu&#n ch&# t&#i gia, đã b&# gi&#i h&#n di chuy&#n nh&#ng công an cho phép h&# ra kh&#i nhà đ&#&#i s&# theo dõi. Ví đ&# hai nhà b&#t đ&#ng chính ki&#n Ph&#m H&#ng S&#n and Nguy&#n Kh&#c Toàn, đã đ&#&#c phóng thích năm 2006, lu&#t s&# Lê Qu&#c Quân và ký gi&# Nguy&#n Vũ Bình, đ&#&#c phóng thích năm 2006 v&#n còn b&# chính quy&#n qu&#n thúc hành chính đ&#&#i hình th&#c h&#n ch&# đi l&#i. M&#c dù th&#nh tho&#ng b&# qu&#n ch&# t&#i gia, h&# cũng đ&#&#c đi l&#i ít nhi&#u trong n&#i vi Thành ph&# Hà N&#i, nh&#ng s&# di chuy&#n c&#a h&# hay nh&#ng cu&#c thăm vi&#ng c&#a nh&#ng ng&#&#i b&#t đ&#ng chính ki&#n khác đ&#u b&# theo dõi sát sao. Ngày 1 tháng 9, trên đ&#&#ng đi g&#p các nhà ngh&# viên ngo&#i qu&#c, ông Quân đã b&# gi&# l&#i &# phi tr&#&#ng N&#i Bài. Nhà ch&#c trách h&#y thông hành c&#a ông và nói ông không đ&#&#c phép ra n&#&#c

ngoài. Ông S n và ông Toàn cũng b c m đi ra n c ngoài. Thành ph H Chí Minh, hai nhà ho t đ ng dân ch là Nguy n Đan Qu và Đ Nam H i đã b qu n ch t i gia. Ông H i b n g n không cho g p các nhà ngo i giao n c ngoài ít nh t hai l n.

H n ch c a chính ph v vi c thăm vi ng m t s vùng v n còn hi u l c. Công dân trong n c và ng i n c ngoài ph i có gi y phép khi thăm vi ng nh ng vùng biên gi i, c s qu c phòng, nh ng khu v c k ngh liên quan đ n qu c phòng, nh ng vùng “đ tr chi n l c qu c gia,” và nh ng “công trình t i quan tr ng v chính tr , kinh t , văn hoá và xã h i.”

Lu t C trú năm 2007 đã không đ c thi hành r ng rãi và l ng dân nh p c t thôn quê lên thành ph ti p t c tăng.

Vi c đi l i không có gi y phép đã c n tr nh ng ng i xin gi y th ng trú h p pháp, đi h c tr ng công và nh n phúc l i y t . Nh ng ng i mang thông hành ngo i qu c ph i đ ng ký khi c ng t i nhà riêng m c dù ch a th y có tr ng h p nào chính quy n đ a ph ng t ch i đ khách ngo i qu c nhà c a b n bè hay gia đình. Dân chúng cũng bu c ph i đ ng ký v i công an đ a ph ng khi h ng qua đêm b t c n i nào ngoài nhà riêng c a h ; đ ng nh chính ph đã áp đ ng kh t khe h n nh ng đòi h i này m t s khu v c vùng Cao nguyên mi n Trung và mi n B c.

Chính ph t ch i không c p h chi u cho các nhà b t đ ng chính ki n n i ti ng. Chính quy n các t nh Cao nguyên mi n Trung cho phép vi c c p s thông hành và di chuy n cho các cá nhân thu c s c t c thi u s đ c đi M h p pháp v i h chi u đoàn t gia đình.

Th nh th ng các viên ch c chính quy n đã trì hoãn vi c phát s thông hành cho dân chúng đ đòi h i l . Dân di c ra ngo i qu c ít khi g p khó khăn khi l y s thông hành.

Lu t pháp cho phép vi c c ng b c đầy i trong ngoài n c, và chính ph cũng không dùng đ n đi u kho n này.

Chính ph th ng cho phép nh ng di dân ra ngo i qu c đ c tr v thăm vi ng. Tuy nhiên, chính ph t ch i không cho nh ng nhà ho t đ ng ch ng đ i t ngo i qu c tr v . Nh ng nhà ho t đ ng chính tr ng i Vi t h i ngo i có ti ng đ u b t ch i chi u khán nh p c nh.

Theo lu t, chính ph xem b t c ai đ c sinh ra trong n c là m t công dân, ngay sau khi đã có qu c t ch khác, tr khi ph i chính th c xin phép t b qu c t ch và đ c Ch t ch n c ch p thu n. Tuy v y, trên th c t chính quy n th ng đ i đ i nh ng ng i Vi t s ng ngo i qu c nh là công dân c a n c đã nh n h . Di dân s ng n c ngoài không đ c phép dùng s thông hành Vi t Nam sau khi h có qu c t ch khác. Nói chung, chính ph khuy n khích h v thăm vi ng hay đ u t nh ng th nh th ng cũng theo dõi h r t k . Trong năm qua, chính ph đã n i r ng vi c h n ch đi l i cho ng i Vi t h i ngo i, th c hi n ch ng trình chi u khán nh p c nh nhi u l n cho nh ng ng i “h i đ đi u ki n,” và trong tháng 11, Qu c h i đã thông qua m t đ o lu t cho phép mang hai qu c t ch.

Chính ph ti p t tôn tr ng b n liên k t gi a chính ph Campuchia và Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n t o đi u ki n cho nh ng ng i g c Vi t Campuchia không h i đ đi u ki n

đ nh c n c th ba.

Chính quy n đ a ph ng ch theo dõi nh ng không can thi p vào nh ng chuy n vi ng thăm ki m tra tìm hi u đ ki n c a Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n ho c nh ng đ i di n ngo i giao Cao nguyên mi n Trung. Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n báo cáo là h đã có th g p riêng nh ng ng i h i h ng. Gi ng nh nh ng năm tr c, công an đ a ph ng có m t trong lúc các nhà ngo i giao ph ng v n nh ng ng i h i h ng nh ng b đi khi b yêu c u. Chính quy n đ a ph ng nói chung tôn tr ng nh ng trách nhi m nh m giúp nh ng ng i g c thi u s h i h ng t Campuchia đ c tái nh p c m t cách êm th m

Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n t ng trình r ng tình hình Cao nguyên mi n Trung có v nh là m t quá trình hoà nh p nh ng ng i dân t c thi u s vào m t c ng đ ng qu c gia h n là m t n i làm ng i dân ph i đi t n n và không khí thì “c i m” trong lúc h đi thanh tra. Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n cũng t ng trình là tình c nh c a dân t c thi u s Cao Nguyên mi n Trung đã kh quan h n sau nh ng cu c đàn áp vào năm 2001 và 2004. y ban nói r ng h “c m th y không có đ u hi u b c đ i” nào đ i v i nh ng ng i dân thi u s mà y ban đã thanh tra Cao Nguyên mi n Trung. Làn sóng dân thi u s v t biên sang Campuchia, dù lên cao vào đ u năm, đã h u nh ng ng i vào gi a năm, có th vì h u h t nh ng ng i m i đ n đã b Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n li t vào thành ph n di dân vì kinh t thay vì t n n.

B o V Dân T N n

Chính ph không ký k t Công c Liên Hi p Qu c năm 1951 v qui ch Ng i t n n và Ngh đ nh th năm 1967, và lu t pháp không qui đ nh th a nh n qui ch v n ng nấu t m hay t n n. Chính ph ch a thi t l p h th ng đ b o v ng i t n n và không th a nh n qui ch t n n hay n ng nấu t m. Chính ph có bi n pháp b o v cho nh ng ng i b đ u i hay h i h ng ph i quay v nh ng n i mà tính m nh ho c t do c a h b đe đ a; tuy nhiên, không có tr ng h p nào nh v y trong su t năm qua.

Ng i Vô T Qu c

T p th nh ng ng i vô t qu c l n nh t trong n c có kho ng 9.500 ng i Campuchia đi t n n Vi t Nam trong th p niên 1970 và h b chính ph Campuchia t ch i ch p nh n h i h ng trên lý do là không có b ng ch ng đ xác nh n h đã t ng là công dân Campuchia. Đa s là ng i g c Hoa ho c g c Vi t. Ban đ u nhóm này đ nh c trong m t s tr i t n n t i Thành ph H Chí Minh và vùng ph c n. Khi tr giúp nh n đ o cho các tr i t n n b ch m đ t vào năm 1994, kho ng 7.000 ng i b tr i đi tìm vi c làm t i Thành ph H Chí Minh và vùng ph c n. Kho ng 2.200 ng i khác l i trong b n ngôi làng t ng là tr i t n n. Nhi u ng i đã sinh con Vi t Nam nh ng h và con cháu không đ c h ng nh ng quy n l i nh công dân Vi t Nam, bao g m quy n s h u nhà c a, đ c giáo d c t ng đ ng, và chăm sóc y t công c ng. Năm 2007 Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n và các chính ph Campuchia và Vi t Nam đã t n hành m t ch ng trình th ng kê t ng quát và nh p t ch Vi t Nam cho nh ng ng i vô t qu c này. Nh ng trong năm nay, vi c thi hành ch ng trình đã b d i i.

Khi thông qua d luật cho phép mang hai qu c t ch, chính ph đã c g ng gi i quy t v n đ vô t qu c tr c đó b ng cách t c b qu c t ch công dân, ví d nh ph n l y ch ng ngo i qu c. Nhóm ng i này tiêu bi u là nh ng ph n l y ch ng ng i Trung Qu c, Hàn Qu c ho c Đài Loan. Tr c đó, h ph i t b qu c t ch Vi t Nam đ xin qu c t ch ngo i qu c. Nh ng tr c khi có đ c qu c t ch ngo i qu c, h đã ly d ch ng và tr v Vi t Nam mà không có qu c t ch hay gi y t tu thân. Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n đã làm vi c v i chính ph và c ng đ ng qu c t đ gi i quy t nh ng khía c nh khác c a v n đ này.

H i Ph n Vi t Nam ti p t c làm vi c v i chính ph Hàn Qu c đ gi i quy t v n đ môi gi i c i h i ng i ngo i qu c và t v n tr c khi c i, bao g m vi c giáo d c v luật l di dân và qu c t ch. B Ngo i giao cam k t làm vi c v i gi i h u trách v vi c di dân đ qu ng bá hi u nghi m h n nh ng ph ng cách nh m giúp các ph n nh tr n l y l i qu c t ch Vi t Nam, gi y t , và phúc l i c trú. Tuy nhiên, vì th t c t n ti n và lu m thu m, nh ng ph n đó th ng ph i ch u tình tr ng vô t qu c. M t s t ch c phi chính ph trong n c và th gi i cũng đã giúp đ h .

Ph n 3: Tôn Tr ng quy n T Do Chính Tr : Quy n c a Công Dân đ Thay Đ i Chính Quy n

Hi n Pháp không cho công dân quy n thay đ i chính ph c a h m t cách hoà bình, và công dân không th t do l a ch n vi c thay đ i pháp luật và nhân s c a nhà n c đ ng quy n.

B u C và Tham Gia Chính Tr

Các cu c b u c g n đây nh t đ l a ch n các thành viên c a Qu c h i đã đ c t ch c vào tháng 5 2007. Các cu c b u c đã không t do và cũng không công b ng, do toàn b các ng viên đ u do MTTQ l a ch n và đ c . M c dù ĐCSVN đã thông báo tr c đ y r ng m t s l ng l n ng c viên "đ c l p" (nh ng ng i không liên k t v i m t t ch c ho c m t nhóm nào) s đ c tham gia ng c , t l ng c viên t do ch h i cao h n l n b u c năm 2002. ĐCSVN đã đ ng ý cho 30 ng c viên "t đ c", g m nh ng ng i không có s ng h c a chính ph nh ng đ c phép ng c . Đã có báo cáo đáng tin c y r ng cán b Đ ng đã gây áp l c đ nh u ng c viên t đ c t b ý đ nh tranh c ho c vi n ra lý do là h "không đ đ u ki n" đ tranh c .

Theo chính ph , đã có h n 99% c a 56 tri u c tri đ t cách b u c đã tham gia b phi u, m t con s mà các nhà quan sát qu c t đã cho r ng quá cao và thi u c s . C tri đ c chính quy n cho phép b phi u hàng l t giùm cho các ng i khác, và chính quy n đ a ph ng có trách nhi m b o đ m t t c các c tri đ đ i u ki n đi b u ph i tham gia b ng cách t ch c b u theo nhóm và toàn b c tri trong khu v c đ c ghi nh n là đã b phi u. Vi c làm này đ c xem là làm m t đi s minh b ch và công b ng c a quá trình b u c .

Trong cu c b u c năm 2007, các nhà lãnh đ o ĐCSVN - Th t ng Nguy n T n Dũng, T ng Bí th Nông Đ c M nh, Ch t ch Nguy n Minh Tri t và Ch t ch Qu c h i Nguy n Phú Tr ng - đã gi nguyên gh cũ. Nh ng đ ng viên ĐCSVN đã chi m 450 trong 493 gh Qu c h i. Ch có duy nh t m t ng c viên trong 30 ng c viên t ng c đã th ng c .

M c dù Qu c h i đang b i đ i u khi n b i ĐCSVN (t t c nh ng thành viên c p cao và trên 90% thành viên c a Qu c h i là đ ng viên) v n ti p t c t ng b i c th hi n ch c năng c a m t c quan l p pháp. Qu c h i đã công khai ch trích nh ng đ ng l i kinh t xã h i, vi c đ i phó v i l m phát c a chính ph và k ho ch n i r ng ph m vi c a chính quy n Hà N i. Nh ng cu c h p c a Qu c h i đ c truy n hình tr c ti p trên toàn qu c. Vài thành viên Qu c h i còn ch trích quy n hành quá l n c a ĐCSVN trong xã h i.

T t c quy n hành và quy n l c chính tr đ u n m trong tay ĐCSVN, và Hi n pháp đã công nh n quy n lãnh đ o c a ĐCSVN. Nh ng phong trào đ i kháng ho c các t ch c chính tr đ u không h p pháp. B Chính tr ĐCSVN ho t đ ng nh m t c quan công quy n t i cao m c dù đúng ra ph i ch u s giám sát c a U ban Trung ng ĐCSVN.

Chính ph v n ti p t c ngăn c n và h n ch t i đa nh ng ch trích và tranh lu n công khai. Vi c công khai thách th c s chính danh c a ch đ đ c đ ng thì b c m đoán; tuy nhiên, th nh tho ng v n có nh ng b c th ch trích chính quy n t nhân dân, bao g m t c vài c u đ ng viên cao c p đã l u hành công khai. Chính ph v n ti p t c b t b và làm khó d nh ng nhóm đ i kháng chính tr nh đ c thành l p năm 2006, và nh ng thành viên c a nhóm nay th ng ph i đ i m t v i vi c b t b và tù đày vô c .

Qui đ nh c a pháp lu t cho phép ph n và ng i thu c s c t c thi u s quy n đ c tham gia vào chính tr m t cách bình đ ng. Đã có 127 ph n trong Qu c h i, chi m 26%, m t t l h i th p h n so v i nhi m k tr c.

Các dân t c thi u s gi 87 gh , chi m 18% trong Qu c h i, v t quá t l dân s c a h trong c n c, đ c c tính kho ng 13%.

Tham Nh ng và Minh B ch c a Chính Ph

Lu t pháp qui đ nh t i hình s đ i v i quan ch c th c tham nh ng; tuy nhiên chính ph đã không luôn th c hi n các lu t đ nh m t cách hi u qu và đôi khi cán b tham nh ng đ c bao che. Tham nh ng v n ti p t c là m t v n đ nghiêm tr ng. Chính ph c ng quy t trong các n l c ch ng tham nh ng, bao g m vi c công b ngân sách c a các c p chính quy n, c i ti n Ngh đ nh Công khai Tài s n 2007, và ti p t c c i ti n các bi n pháp thanh tra c a chính ph . Các v án quan ch c chính ph tham nh ng đôi khi đã đ c công b r ng rãi.

B lu t ch ng tham nh ng cho phép công dân đ c công khai khi u n i v s làm vi c thi u hi u qu c a chính ph , th t c hành chính, tham nh ng, và chính sách kinh t . Trong nh ng l n trào đ i tr c tuy n qua m ng v i lãnh đ o c p cao c a chính ph , công dân đã đ t th ng nh ng câu h i v nh ng n l c ch ng tham nh ng. Tuy nhiên, chính ph ti p t c xem vi c công khai ch trích chính tr là ph m pháp, tr khi nh ng l i ch trích đã đ c ki m soát b i chính quy n. N l c t ch c nh ng ng i có khi u n i đ o đ i u ki n làm vi c có hi u qu đã đ c xem nh là ho t đ ng chính tr trái phép và có th b b t b . Cán b c p cao c a chính ph và các nhà lãnh đ o đ ng đ i v nhi u đ a ph ng đ c g ng gi i quy t khi u n i c a công dân. Tham nh ng liên quan đ n vi c s đ ng đ t đã đ c công b r ng rãi trên báo chí. Rõ ràng đây là m t n l c có h th ng đ t o áp l c cho cán b đ a ph ng gi m b t n n l m đ ng quy n hành.

Theo Ngh đ nh 2007, các quan ch c chính ph ph i báo cáo hàng năm vào ngày 30 tháng 10 v nhà, đ t, kim lo i quý, và "các gi y t có giá tr" mà h làm ch , ti n h g i các ngân hàng n c ngoài và trong n c và thu nh p ph i đóng thu c a h . Ngh đ nh ch yêu c u chính ph công b k t qu kê khai tài s n khi m t viên ch c chính ph đ c xem là là "giàu có b t th ng", đòi h i ph i đ i u tra ho c truy t pháp lý. Ngoài các cán b đ ng và cán b cao c p c a chính ph , ngh đ nh trên còn áp đ ng cho Ki m sát viên, các th m phán và nh ng ng i có ch c v b ng ho c cao h n Phó Bí th T nh, Phó Ch t ch T nh, Phó Giám đ c các b nh vi n công, và Phó Ch huy Quân s . Do thi u s minh b ch, không bi t đ c Ngh đ nh này đã đ c th c hi n r ng rãi đ n đâu.

Trong v xét x cán b tham nh ng PMU-18 năm 2007, ban đ u đ c hoan ngh nh là m t b c ti n tích c c, vi c truy t và sa th i c a các nhà báo và t ng biên t p đã đ a tin phóng s v vi c này đã t o ra tâm lý s h i trong công tác đ i u tra phóng s các quan ch c tham nh ng.

Đ u tháng 4, v Bí th T nh y Cà Mau đã thú nh n r ng có ng i đã tìm cách h i ông ta 100 tri u đ ng (kho ng 6.060 USD) đ mua m t ch c v trong t nh. Vì ông ta đã t ch i công b tên c a cá nhân đó, ông đã b cách ch c bí th vào tháng 9.

Trong tháng 9 BCA đã b t đ u đ i u tra m t v án trong đó m t cán b cao c p trong Ban Qu n lý d án Đ i l Đông-Tây và Mô tr ng N c t i Thành ph H Chí Minh b t cáo đã nh n h i l 90 tri u Yên (820.000 USD) t quan ch c c a m t công ty t v n n c ngoài. Trong tháng 11, y ban Nhân dân Thành ph H Chí Minh đã t m th i đình ch công tác c a Hu nh Ng c S trong hai ch c v là Phó giám đ c S Giao thông Công chính kiêm Giám đ c d án Đ i l Đông-Tây và Mô tr ng N c c a ông vì đã b nghi ng tham nh ng.

Qui đ nh pháp lu t hi n không t o đ i u ki n cho công chúng truy c p thông tin c a chính ph , và chính ph không th ng c p quy n truy c p cho các công dân và ng i n c ngoài k các h ng truy n thông ngo i qu c. Ch p hành đ i u Lu t Văn b n qui ph m Pháp lu t, B n Thông tin Chính ph đã xu t b n h u h t các văn b n pháp lu t trong các s ra hàng ngày. Chính quy n và Qu c h i đã thành l p trang m ng v i ti ng Vi t và ti ng Anh. Nh ng quy t đ nh b xung c a H i đ ng Th m phán thu c Tòa án Nhân dân T i cao đ c truy c p qua trang m ng c a Đ CSVN. Nh ng tài li u c a Đ ng nh nh ng ch th c a B Chính tr đã không đ c công b trong Thông báo.

Ph n 4: Ph n ng C a Chính quy n Tr c Nh ng Đ i u Tra V Nh ng Cáo Bu c Vi Ph m Nhân quy n t Các T Ch c Qu c T và Phi Chính Ph

Chính quy n không cho phép các đoàn th nhân quy n t nhân ho c đ a ph ng đ c t ch c ho c ho t đ ng. Nhà n c đã không nh n nh ng đ i nh ng cá nhân ho c t ch c nào tìm cách phê bình công khai vi c th c thi nhân quy n c a mình. Nhà c m quy n đã dùng nhi u ph ng pháp r t đ a đ ng đ d p t t nh ng ch trích t trong n c v các chính sách nhân quy n c a h , bao g m vi c theo dõi, gi i h n s t do ngôn lu n, l p h i, can thi p vào các giao ti p cá nhân, và b t b .

Nhìn chung chính quy n đã c m đoán công dân không đ c ti p xúc v i các t ch c nhân

quy n qu c t , dù v y m t s nhà ho t đ ng nhân quy n cũng đã b t ch p. Chính ph th ng c m đoán các cu c vi ng thăm c a các quan sát viên nhân quy n t các t ch c qu c t phi chính ph . Tuy nhiên, h cũng ch p nh n các đ i di n t báo chí, Cao y Liên hi p qu c v Ng i T n n, các chính ph ngo i qu c, và nh ng c quan c u tr qu c t phi chính ph đ n thăm vùng Cao nguyên mi n Trung. Chính quy n đã ch trích h u h t các công b v tình tr ng nhân quy n và tín ng ng t các chính ph ngo i qu c cũng nh các t ch c phi chính ph .

Chính ph đã có ý mu n bàn b c song ph ng v các v n đ nhân quy n v i m t s chính ph ngo i qu c. M t ít chính ph ngo i qu c ti p t c th o lu n chính th c v i nhà n c v v n đ nhân quy n, c th qua các cu c th o lu n th ng niên.

Ph n 5: S K Th , Ng c Đ i Trong Xã H i và N n Buôn Ng i

Lu t pháp nghiêm c m vi c k th đ a trên gi i tính, s c t c, tín ng ng, ho c đ ng c p xã h i. Tuy nhiên, vi c th c thi các c m đoán này không đ c bình đ ng.

Ph N

Lu t pháp nghiêm c m vi c đe d a ho c s đ ng vũ l c đ i v i ng i không th t v , ho c l a g t đ giao c u ngoài ý mu n c a cá nhân đó. Đi u này có nghĩa là các hành đ ng hãm hi p, c ng hi p ng i ph i ng u, và c m t s tr ng h p sách nhi u tình đ c đ u đ c hình s hoá. Tuy nhiên, đã không h có các v t t ng v vi c hãm hi p ng i ph i ng u ho c sách nhi u tình đ c. Các tr ng h p hãm hi p khác đã b truy t cho đ n m c t i đa theo lu t đ nh. Hi n nay đã không có s li u kh tín đ bi t đ c m c đ c a t n n này.

Lu t pháp đòi h i s tr ng ph t t c nh cáo đ n hai năm tù giam cho "nh ng k c x tàn ác đ i v i các ng i l thu c". Đ o Lu t Phòng ch ng B o l c Gia đình ban hành năm 2007 có hi u l c t ngày 1 tháng 7. Lu t này xác đ nh các hành vi b o đ ng trong gia đình, giao phó các trách nhi m c th đ n các b và c quan và qui đ nh m c đ tr ng ph t đ i v i nh ng k vi ph m b o hành gia đình. Tuy nhiên các t ch c phi chính ph và nh ng ng i b o v n n nhân cho r ng các đ xu t trong đ o lu t v n còn y u kém. Trong lúc h th ng t pháp và công an ch a s n sàng đ đ i phó v i b o hành gia đình, thì nhà n c, v i tr giúp c a các t ch c phi chính ph , đã b t đ u hu n luy n công an, gi i lu t s , và nhân viên ngành t pháp v đ o lu t này.

Các quan ch c đã nhìn nh n v n đ b o hành trong gia đình ngày càng là m t v n đ đáng quan tâm c a xã h i và cũng đ c báo chí nói đ n r ng rãi h n. N n nhân đa s là ph n trong các tr ng h p b o hành trong gia đình, tuy nhiên không có s li u th ng kê chính xác m c đ sâu r ng c a v n đ . Nhi u t ch c phi chính ph trong n c và qu c t đang c g ng gi i quy t v n đ này. T i các thành ph l n, các t ch c phi chính ph đã thi t l p đ ng dây nóng đ giúp đ n n nhân c a b o hành trong gia đình. Trung tâm Ph n và Phát tri n, tr c thu c H i Ph n cũng đã thi t l p m t đ ng dây nóng trên toàn qu c, tuy nhiên s đi n tho i này không đ c ph bi n r ng rãi t các vùng nông thôn. Trong giai đo n nông thôn còn thi u ngu n tài chính đ thi t l p các trung tâm giúp đ và các đ ng dây nóng, b lu t năm 2007 xây d ng các "nhà lánh n n" cho các n n nhân ph n đ n tá túc trong m t gia đình khác trong

lúc chính quy n đang x lý v vi c và k b o hành. Theo th ng kê c a chính ph , phân n a các tr ng h p ly d là h qu c a b o hành trong gia đình. T l y d ti p t c gia tăng nh ng ph n đông ph n v n ti p t c s ng v i ng i ch ng b o hành h n là đ i di n v i s ch trích c a xã h i và gia đình ho c ph i ch u đ ng hoàn c nh kinh t b p bênh.

V i s giúp đ c a các t ch c phi chính ph , chính quy n đã t ch c các khoá h c và h i ngh nh m giáo d c ph n và nam gi i v b o hành trong gia đình, cũng nh nh n m nh v n đ này v i ng i dân trong các phong trào xã h i. Các t ch c phi chính ph trong n c ngày càng quan tâm nhi u h n cái v n n c a ph n , đ c bi t các tr ng h p b o hành nh m vào ph n , t n n buôn ph n và tr em. Chính ph h tr thành l p m t trung tâm qu c gia giúp đ n n nhân b buôn ng i, bao g m vi c cung c p n i c trú và đ y ngh . Trung tâm này cũng đ c h tr m t ph n t các h i đoàn và các t ch c phi chính ph và nh ng qu qu c t .

Pháp lu t c m mãi dâm, tuy nhiên vi c áp d ng còn nhi u b t c p. Có nhi u nh ng c l ng khác nhau: báo cáo c a chính ph cho r ng có kho ng trên 30.000 gái mãi dâm trên toàn qu c, nh ng m t s t ch c phi chính ph l i cho r ng con s này lên đ n 300.000 trong c n c, bao g m gái m i dâm nghi p d hay làm theo th i v . Trong nh ng năm tr c, báo cáo cho r ng m t s ph n đã b ép bu c vào con đ ng m i dâm, th ng là n n nhân c a nh ng h a h n gi đ i v nh ng công vi c có l ng cao. M t s đông khác t nguy n ch n con đ ng m i dâm vì tình tr ng nghèo đói và th t nghi p. Có m t s tr ng h p cá bi t b cha m c ng ép, hay đòi h i ti n b c quá nhi u, bu c con gái mình ph i làm m i dâm. H i Ph n , cùng v i cái t ch c phi chính ph trong n c, đang ti n hành các ch ng trình giáo d c và c i t o đ ng phó v i các tr ng h p l m đ ng này.

M c dù không b k th trên pháp lý, nh ng ph n v n ti p t c b k th ngoài xã h i. M c dù có r t nhi u đ i u kho n và qui đ nh pháp lu t nh m b o v quy n l i c a ph n trong hôn nhân và n i làm vi c cũng nh có nhi u đ i u kho n trong lu t lao đ ng b o đ m u tiên cho h , ph n v n không đ u c đ i x công b ng.

Trong khi các hành vi l i đ ng tình đ c đ c đ nh nghĩa r t rõ ràng nh ng các văn b n pháp lý đã không qui đ nh rõ các bi n pháp phòng ch ng. N i qui v đ o đ c cho cán b chính ph và nhân viên nhà n c không đ c p đ n, dù r ng v n đ này r t ph bi n.

N n nhân sách nhi u tình đ c có th kê g i s can thi p c a các t ch c xã h i nh H i Ph n . Trong nh ng tr ng h p nghiêm tr ng, n n nhân có th ki n ng i vi ph m theo Đi u 121 b lu t hình s , qui đ nh v hành vi "vi ph m ph m giá ng i khác" có th b ph t t c nh cáo, c i t o không giam gi đ n 2 năm, hay tù t 3 tháng đ n 2 năm. Tuy nhiên, trên th c t không có m t v án nào v sách nhi u tình đ c vì h u h t các n n nhân đ u không mu n công khai t cáo k vi ph m.

H i ph n và y ban Qu c gia vì s Ti n b c a Ph n (VSTBPNVN) ti p t c tuyên truy n phát huy các quy n ph n , bao g m bình đ ng trong lãnh v c chính tr , kinh t và pháp lý cũng nh b o v ph n không b ch ng ng i c đ i. H i Ph n cũng đã thi t l p nh ng ch ng trình tín đ ng nh và nh ng ch ng trình khác. VSTBPNVN ti p t c th c thi chi n l c qu c gia vì s ti n b c a ph n c a chính ph vào cu i năm 2010. Nh ng lĩnh v c tr ng đ i m c a chi n l c này chú tr ng vào vi c đ a thêm ph n vào các ch c v ch ch t trong các b

và Qu c h i. Chi n l c này cũng nh m vào vi c tăng c ng t l h c v n, ti p c n giáo d c và y t .

Tr Em

Các t ch c qu c t và các c quan chính ph ti p t c t ng trình r ng m c dù chính ph v n đ ng b o v và chăm sóc tr em, các t ch c chính ph và qu c t báo cáo r ng tr em ti p t c có nguy c b bóc l t kinh t .

Giáo d c cho tr em đ i 14 tu i là b t bu c, mi n phí và không phân bi t. D u v y, qui đ nh này không ph i lúc nào cũng đ c các nhà ch c trách tôn tr ng, đ c bi t là c các vùng quê nông thôn, n i công qu và ngân sách gia đình cho giáo d c r t h n ch ; thêm vào đó, c các vùng kinh t nông nghi p, tr em là m t ngu n lao đ ng đáng k .

Có đ lu n cho r ng tr em b l m đ ng, tuy nhiên thi u thông tin v m c đ c a s l m đ ng đó.

c các thành ph l n có trình tr ng m i d m tr em, đ c bi t là tr em n , nh ng cũng có tr em nam. T i Thành ph H Chí Minh, khá đông gái m i d m đ i 18 tu i. M t s tr em b ép vào con đ ng m i d m vì lý do kinh t .

Theo B Lao Đ ng, Th ng Binh và Xã h i (LĐTBXH), có kho ng 23.000 tr b i đ i đ b l m đ ng, và s tr này đôi khi b công an ng c đ i và qu y nhi u. Có 2 trung tâm tr c thu c LĐTBXH giúp đ các tr em nghèo túng. Các t ch c tr cũng phát đ ng các phong trào thu hút đ lu n v v n đ này.

Tình Tr ng Buôn Ng i

Pháp lu t c m buôn ng i. Nh ng t n n này v n ti p t c là m t v n đ l n đáng quan tâm, đ c bi t là n n buôn ph n và tr cho m c đ i d m và buôn nam gi i đ làm lao đ ng c ng b c c n c ngoài. Không có s li u thông kê kh t n v s n n nhân b bán vào con đ ng m i d m. Tuy nhiên có b ng ch ng r ng con s nay đang trên đà gia tăng. Trong khi chính quy n c i m h n trong vi c phát hi n và tr ng ph t các v án buôn ng i, đ lu n xã h i tr nên quan tâm h n v tình tr ng này, ghi chú v các v án buôn ng i b phát hi n, cũng nh m c đ x lý và tuyên án ngày càng nhi u. Trong khi n n kinh t đang ti p t c phát tri n, các t ch c t i ph m chuyên buôn ng i trong và ngoài n c đã tìm cách l i đ ng s m c a ra th tr ng n c ngoài, s tăng tr ng trong vi c s đ ng Internet, và kho ng cách giàu nghèo ngày càng r ng, đ đ nh ng ng i nh đ , t đó thi t l p nh ng m ng l i buôn ng i.

Qu c gia này là ngu n cung c p đáng chú ý cho các ho t đ ng buôn ng i. Ph n ch y u b bán qua Campuchia, Mã Lai, Trung Qu c, Đài Loan, và Nam Hàn đ làm m i d m. Ph n cũng b bán sang H ng Kông, Macau, Thái lan, Indonesia, Anh Qu c, các n c Đông Âu và Hoa K . Nhi u báo cáo cho r ng các ph n l y ch ng sang Đài Loan, H ng Kông, Macau, Nam Hàn và Trung Qu c, th c ch t ra là n n nhân c a n n buôn ng i. Tr em và ph n cũng b mua bán trong n c, thông th ng là t thôn quê lên thành th . Nam gi i thì b bán trong n i b khu v c đ làm vi c trong lãnh v c xây đ ng, nông nghi p, đánh cá, và nh ng t p đoàn kinh

doanh khác.

Có nhi&#u b&#n báo cáo ti&#p t&#c cho bi&#t r&#ng, ph&# n&# t&# Thành ph&# H&# Chí Minh và vùng đ&#ng b&#ng sông C&#u Long b&# ép làm mãi dâm sau khi l&#y ch&#ng n&#c ngoài, đa ph&#n là &# các qu&#c gia Á Châu. Có tr&#ng h&#p ph&# n&# b&# bán qua Đ&#c khu Ma Cao v&#i s&# ti&#p tay c&#a các đ&#ch v&# t&#i Trung Qu&#c trá hình là văn phòng gi&#i thi&#u hôn nhân, t&# ch&#c lao đ&#ng qu&#c t&#, hay là trung tâm du l&#ch. Khi đ&#n n&#i, nh&#ng ph&# n&# này b&# ép nh&#ng đ&#u ki&#n t&#ng t&# nh&# lao đ&#ng kh&# &#c, m&#t s&# khác thì b&# ép làm mãi dâm.

Tr&# em b&# bán làm mãi dâm trong n&#c cũng nh&# ra n&#c ngoài. M&#t ng&#i ho&#t đ&#ng trong m&#t t&# ch&#c phi chính ph&# &#c đoán r&#ng đ&# tu&#i trung bình c&#a các em gái b&# bán vào kho&#ng 15 đ&#n 17 tu&#i. Theo m&#t s&# báo cáo thì tu&#i các em gái b&# bán qua Campuchia còn th&#p h&#n n&#a.

Có nhi&#u tr&#ng h&#p cá nhân và nhân viên nhà n&#c b&# bi&#t vì h&#at đ&#ng mua tr&# em s&# sinh t&# cha m&# đ&#, sau đó làm gi&# gi&#y t&#, r&#i chuy&#n đ&#a tr&# sang m&#t t&#nh khác, t&# đó mang đ&#a tr&# cho làm con nuôi. Ngoài ra, trong m&#t s&# tr&#ng h&#p đ&#c ghi nh&#n, tr&# s&# sinh b&# bi&#t cóc và sau đó b&# bán làm con nuôi qua các qu&#c gia Âu châu, B&#c M&# hay Trung Qu&#c. BCA nhìn nh&#n r&#ng t&# tr&#ng bi&#t cóc và bán tr&# s&# sinh làm con nuôi ngày càng đáng lo ng&#i, và nh&#ng tr&#ng h&#p này đ&#c báo chí quan tâm.

Có nhi&#u tr&#ng h&#p buôn ng&#i làm lao đ&#ng đ&#c ghi nh&#n. Trong s&# đó, có ng&#i b&# bán sang Mã Lai và Thái Lan đ&# làm vi&#c trong các công trình xây đ&#ng, và có ng&#i b&# bán sang Đài Loan làm lao đ&#ng đánh cá. N&#n l&#ng g&#t và l&#t l&#ng trong các h&#p đ&#ng lao đ&#ng &# n&#c ngoài v&#n còn là m&#t nan gi&#i m&#c dù chính ph&# đã bi&#t đ&#u t&#ng b&#c đ&#u ph&#i h&#at đ&#ng xu&#t kh&#u lao đ&#ng. L&#TBXH t&#ng trình r&#ng m&#t s&# công nhân đ&#c các công ty cung &#ng lao đ&#ng qu&#c doanh tuy&#n đ&# g&#i ra n&#c ngoài, ph&#i ch&#u đ&#ng nh&#ng đ&#u ki&#n làm vi&#c nh&# nh&#ng lao đ&#ng c&#ng b&#c. L&#TBXH t&#ng trình nh&#ng tr&#ng h&#p này x&#y ra trong lĩnh v&#c công nghi&#p xây đ&#ng &# Mã Lai và Thái Lan (xem ph&#n 6.e).

Tr&# v&# thành niên n&# và ph&# n&# nghèo, đ&#c bi&#t là &# nông thôn, là đ&#i t&#ng hàng đ&#u c&#a n&#n buôn ng&#i. Theo nghiên c&#u c&#a BCA và Qu&# Nhi đ&#ng Liên Hi&#p Qu&#c, nh&#ng n&#n nhân này s&#ng kh&#p trên c&# n&#c, nh&#ng t&#p trung cao &# các t&#nh giáp biên phía b&#c và phía nam, đ&#c bi&#t là vùng đ&#ng b&#ng sông C&#u Long và t&#nh Thanh Hóa &# mi&#n Trung. M&#t s&# b&# chính gia đình h&# bán làm ng&#i giúp vi&#c nhà ho&#c b&# l&#m đ&#ng tình đ&#c. Trong m&#t s&# tr&#ng h&#p, k&# mua ng&#i tr&# cho gia đình vài trăm đô-la đ&# đ&#a con gái h&# sang Campuchia "tìm vi&#c làm". Nhi&#u n&#n nhân b&# áp l&#c m&#nh ph&#i ki&#m nhi&#u ti&#n đ&# ph&# giúp gia đình; s&# khác đ&#c h&#a h&#n nh&#ng kho&#n l&#ng h&#u h&#nh. K&# buôn ng&#i, gia đình, và ch&# th&#ng dùng các ph&#ng cách nh&# qu&#ng cáo đ&#i, trối n&#, thu gi&# gi&#y tùy thân, hay đe đ&#a tr&# v&# n&#c.

Nh&#ng k&# c&# h&#i, các đ&#ng gi&#y và các băng đ&#ng có t&# ch&#c đ&# đ&# ph&# n&# nghèo, th&#ng là &# thôn quê v&#i nh&#ng h&#a h&#n cho vi&#c làm hay hôn nhân r&#i ép h&# ph&#i làm gái mãi dâm. Các v&# buôn ng&#i th&#ng liên quan đ&#n nh&#ng ng&#i h&# hàng trong gia đình. Chính ph&# thông báo là có nh&#ng nhóm t&#i ph&#m có t&# ch&#c đã tham gia vi&#c tìm ng&#i, v&#n chuy&#n, và các ho&#t đ&#ng buôn ng&#i khác.

Lu&#t pháp ch&# đ&#nh t&#i bán ph&# n&# s&# b&# ph&#t tù t&# 2 đ&#n 20 năm; bán tr&# em ph&#t tù t&# 3 năm

đ n chung thân cho m i vi ph m. Chính ph đang ti p t c c g ng truy t t i ph m buôn ng i. T i Tây Ninh, chính ph đã phá 4 đ ng gây buôn ng i, b t 11 nghi can, c u 15 n n nhân sau hàng l at nh ng cu c b ráp trong kho ng n a đ u năm. Vào cu i năm, 9 trong s 11 nghi can b b t gi đang ch ra tòa, và 2 ng i đ c th vì thi u b ng ch ng.

M t ban ch đ o trung ng, đ ng đ u b i BCA đã đ i u ph i các n l c c a chính ph trong vi c phát hi n, truy t các v án buôn ng i cũng nh giúp đ công tác phòng ch ng và hu n luy n. C c C nh sát Hình s c a BCA, B T pháp, B đ i Biên phòng và C c Phòng ch ng T n n Xã h i tr c thu c LĐTBOXH là nh ng c quan chính trong vi c ch ng t n n buôn ng i, v i s c ng tác quan tr ng c a H i Ph N . y ban này ti p t c hu n luy n cán b trung ng và đ a ph ng phòng ch ng n n buôn ng i. Chính ph đã phát hành m t tài li u hu n luy n c th đ đ phòng và ch ng n n buôn ng i. Tài li u này đ c s an th o t góp ý c a các t ch c phi chính ph nh m cung c p ki n th c c b n v ho t đ ng buôn ng i, li t kê nh ng tr giúp dành cho n n nhân và gi i thích các văn b n pháp lý, lu t l , chính sách trong và ngoài n c v n n buôn ng i. Trong năm nay, l c l ng công an đã ch đ ng h n trong công tác đ i u tra n n buôn ng i, bao g m vi c ti p t c tri n khai đ i đ c nhi m v buôn ng i. Chính ph báo cáo r ng s l ng v án đ i u ra và x lý không tăng, nh vào s quan tâm h n c a đ lu n cũng nh nh ng k buôn ng i bi t r ng chính ph s truy b t và đ a ra tòa nh ng ai vi ph m.

Chính ph ti p t c áp đ ng Ch ng trình Hành đ ng Qu c gia 2004-10 vào vi c phòng ch ng n n buôn tr em và ph n , cũng nh áp đ ng lu t m i v xu t kh u lao đ ng và ban hành h ng đ n v tuy n đ ng và minh b ch trong đ u th u. LĐTBOXH ban hành văn b n h ng đ n cách th c ti p nh n và giúp đ n n nhân buôn ng i.

Các t ch c qu n chúng và phi chính ph th c hi n nhi u ch ng trình giáo d c cho nh ng cá nhân có nguy c cao đ h c nh giác v n n buôn ng i, và giúp nh ng n n nhân tr em và ph n tái h i nh p vào xã h i. Trong năm qua, các ch ng trình này đã ti p t c m c tiêu c a chúng là b o v n n nhân và giúp đ n n nhân tái h i nh p, thông qua các công tác d y ngh , h tr tâm lý xã h i, song song v i vi c c ng c n l c phòng ch ng c p qu c gia và c p đ a ph ng b ng cách t p trung vào nh ng đ i t ng có nguy c cao. Các c quan chính ph g m LĐTBOXH và V Gia Đình đã cùng các t ch c qu n chúng nh H i Ph n và Đoàn Thanh niên ti p t c nh ng ch ng trình nh m phòng ch ng n n buôn ng i, nâng cao đ lu n xã h i và b o v n n nhân. Các c quan chính ph đã c ng tác v i T ch c Di trú Th Gi i, Qu Á châu, Qu Liên k t Thái Bình D ng, và nh ng t ch c phi chính ph khác đ cung c p cho n n nhân ch t m trú, giúp đ y t , giáo d c, cho vay, h ng đ n và giúp tái h i nh p. Nh ng c quan an ninh biên phòng đ c hu n luy n các ph ng pháp đ i u tra đ phòng ch ng n n buôn ng i.

Chính ph đã h p tác v i nh ng t ch c phi chính ph đ b sung và c ng c nh ng bi n pháp an ninh và các c quan chính ph , đ ng th i c ng tác v i các chính ph khác phòng ch ng n n buôn ng i. H cũng đã h p tác ch t ch v i nhi u qu c gia khác trong m ng l i Interpol, các đ i tác trong vùng Á châu, và t ch c ASEAN. Ngày 24/3, chính quy n đã ký b n ghi nh v i Thái Lan v ch ng buôn ng i, đ n đ n vi c gia tăng h p tác an ninh biên gi i, phát hi n và truy t các v án buôn ng i.

Báo cáo th ng niên v tình tr ng buôn ng i c a b Ngo i giao Hoa K đ c đ ng t i đ a

ch : www.state.gov/g/tip

Ng i Tàn T t

Lu t pháp yêu c u nhà n c ph i b o v quy n l i c a ng i tàn t t và khuy n khích t o vi c làm cho h . Nh ng đi u kho n ph c v cho ng i tàn t t đ c c i thi n trong năm qua, m c dù v n còn h n ch .

B Giao thông V n t i ti p t c tri n khai vi c qui đ nh các công trình giao thông công c ng ph i có l i đi cho ng i tàn t t, đ ng th i hu n luy n nhân viên, sinh viên ngành v n t i hi u rõ nh ng qui đ nh này.

Các ki n trúc công c ng và c a chính ph khi đ c đ i trùng tu hay xây m i, đ u ph i có l i đi cho ng i tàn t t. B Xây d ng có nh ng đ n v giám sát đ t t i Hà N i, Thành ph H Chí Minh, Đà N ng, Qu ng Nam và Ninh Bình đ theo dõi vi c th c thi các đ i u kho n h tr ng i tàn t t.

Lu t pháp u đãi cho nh ng doanh nghi p tuy n d ng ng i tàn t t và ph t nh ng doanh nghi p không h i đ 2-3% t ng s nhân công là ng i tàn t t. Tuy nhiên chính quy n đã áp d ng lu t này không đ ng b . Doanh nghi p có trên 51% nhân viên là ng i tàn t t s đ c nh ng kho n vay do nhà n c b o tr .

Chính ph tôn tr ng quy n l i chính tr và xã h i c a ng i tàn t t. Theo lu t b u c , thùng phi u s đ c mang đ n nhà nh ng ai không có kh năng đi b u.

Chính ph khuy n khích thành l p các h i đoàn giúp đ ng i tàn t t. Vi c đánh giá và phát tri n các ch ng trình c p qu c gia nh ch ng trình gi m nghèo, lu t lao đ ng, và hàng lo t chính sách giáo d c khác đ u có tham kh o ý ki n c a ng i tàn t t. y ban Ph i h p Qu c gia v Ng i tàn t t và các thành viên c p b đã h p tác v i các t ch c trong và ngoài n c đ b o v , giúp đ , giáo d c và t o vi c làm cho ng i tàn t t. Chính ph đã thi t l p m t m ng l i nh g m các trung tâm nuôi d ng và cung c p v t lý tr li u cho nh ng ng i t t nguy n. Nhi u đ a ph ng, c quan chính ph , và các tr ng đ i h c t ch c các ch ng trình đ c bi t dành riêng cho ng i tàn t t.

Các Nhóm Dân Thi u S V Qu c T ch/Màu Da/S c T c

M c dù nhà n c chính th c c m, nh ng xã h i v n ti p t c k th nh ng ng i thu c dân t c thi u s . C ng đ ng dân t c thi u s h ng đ c r t ít nh ng thành qu ti n b c a n n kinh t đang phát tri n m nh.

M t s ng i thi u s đ c cho là đã v t biên sang Thái Lan và Campuchia đ tìm c h i làm ăn t t h n, ho c đ tìm đ ng nh p c qua nh ng qu c gia khác. Nhân viên chính ph theo dõi g t gao m t s s c dân thi u s , đ c bi t là vùng Cao nguyên mi n Trung, v i quan ng i r ng đ o Tin lành mà h đang theo đ i s đ n đ n phong trào đòi ly khai c a các s c dân ti u s .

Chính ph đã ti p t c dùng nhi u bi n pháp an ninh vùng Cao nguyên mi n Trung đ đ i phó

v i nh ng quan tâm v nh ng ho t đ ng ly khai c a các dân t c thi u s có th x y ra. Theo m t s báo cáo, công an đã đ c bi t quan tâm đ n tr ng h p m t s ng i thi u s đã đi n tho i cho các c ng đ ng c a mình h i ngo i. Cũng có vài báo cáo r ng nh ng ng i thi u s đào thoát sang Campuchia đã b công an Vi t Nam, h at đ ng trên c hai phía biên gi i, b t v và sau đó b đánh đ p và câu l u.

Chính quy n đã ti p t c gi i quy t s b t m n c a các s c dân ti u s b ng m t s ch ng trình đ c bi t nh m c i thi n các c s giáo d c, y t , m r ng đ ng xá, đ n đi n đ n vùng xa và các b n làng. Qua m t ch ng trình đ c bi t, nhà c m quy n đã c p đ t cho các s c dân thi u s vùng Cao nguyên mi n Trung. Nh ng có nhi u than phi n r ng nh ng ch ng trình đ c bi t này không đ c áp đ ng công b ng.

Chính ph có ch ng trình giáo d c b ng ti ng dân t c đ n h t l p 5. Nhà n c đã làm vi c v i nhân viên đ a ph ng đ ti p t c tri n khai giáo trình b ng ti ng thi u s . Nh ng có v nh ch ng trình này ch ph bi n Cao nguyên mi n Trung và b b ng c các đ a ph ng mi n núi phía b c và tây b c. Chính ph đã m tr ng đ c bi t cho ng i thi u s i nhi u t nh, bao g m vi c tài tr các tr ng chuy n ti p c p trung và ti u h c, m các ch ng trình luy n thi, c p ch đ tuy n sinh đ c bi t, u tiên vào đ i h c. Cũng đã có m t s tr ng k thu t và d y ngh do nhà n c tài tr dành cho các dân t c thi u s . Nh ng d u v y, trong nhi u tr ng h p kh t n, các nhóm dân thi u s theo đ o Công giáo v n b phân bi t đ i x , dù r ng lu t qui đ nh t t c tr em đ u đ c h ng h th ng giáo d c ph c p, không phân bi t tôn giáo hay s c t c.

Chính ph có m t s ch ng trình truy n hình và truy n thanh b ng ti ng thi u s i m t s đ a ph ng. Chính quy n cũng yêu c u các nhân viên dân t c Kinh h c ti ng th ng c a khu v c h làm vi c. Các chính quy n đ a ph ng ti p t c các đ án t o vi c làm cho s c dân thi u s , gi m chênh l nh thu nh p gi a ng i thi u s và ng i Kinh, cũng nh nâng cao nh n th c c a nhân viên chính quy n v văn hóa và phong t c c a các s c dân thi u s .

Chính ph u đ i các công ty ngo i qu c và trong n c n u đ u t vào các vùng th ng du, n i t p trung đông đ o các s c t c thi u s . Chính ph cũng ti p t c nh ng ch ng trình phát tri n c s h t ng nh m vào các khu v c có nhi u ng i thi u s nghèo sinh s ng, cũng nh m r ng nông nghi p vào các vùng sâu.

Nh ng L m D ng và K Th Khác Trong Xã H i

Nh ng cá nhân t ng b đi h c t p c i t o vì có dính líu v i chính quy n cũ tr c năm 1975, ti p t c cáo giác r ng trong khi tìm vi c làm, nhà c a, c h i h c t p, h v n b chính quy n và xã h i phân bi t đ i x i nhi u m c đ khác nhau. M c dù v y nh ng tr ng h p phân bi t đ i x nh v y đã gi m đi đáng k nh nh ng c m đoán tr c đây đang đ n đ c b i b và t l c u quân nhân trong l c l ng lao đ ng gi m sút.

Không có b ng ch ng cho th y nhân viên chính quy n k th nh ng ng i b nhi m HIV/AIDS, nh ng nh ng ng i này v n b xã h i xa lánh. Theo nh ng báo cáo kh t n, b nh nhân HIV b sa th i hay b k th i n i làm vi c ho c n i c ng , nh ng tình tr ng này ngày càng ít đi. M t s s tr ng h p cá bi t, tr em nhi m HIV b c m đ n tr ng, dù nh v y là trái lu t. V i s giúp

đ t các m nh th ng quân n c ngoài, chính quy n các c p trung ng và đ a ph ng đã t ng b c ch a tr , giúp đ và nuôi đ ng các b nh nhân HIV, cũng nh làm gi m đi ác c m và k th t xã h i. D u v y nhìn chung v n còn nhi u b t c p. Các t ch c tôn giáo đôi khi đ c cho phép ho t đ ng trong lãnh v c này.

Có s hi n h u c a gi i đ ng tính, nh ng đa ph n không công khai. D lu n ít quan tâm đ n s đ ng tính, và h u nh không có d u hi u k th gi i tính.

Ph n 6: Quy n L i c a Ng i Lao Đ ng

a. Quy n Tham Gia H i Đoàn

Ng i lao đ ng có th l a ch n tu ý tham gia vào công đoàn các c p (đ a ph ng, t nh, ho c qu c gia) mà h mu n; tuy nhiên, t t c các công đoàn đ u tr c thu c ki m soát c a m t công đoàn duy nh t, T ng Liên Đoàn Lao Đ ng Vi t Nam (TLĐLĐVN). TLĐLĐVN là m t t ch c liên k t r ng l n đ i s lãnh đ o c a ĐCSVN, công nh n và qu n lý nhi u chi nhánh công đoàn lao đ ng cho t ng đ a ph ng và ngành ngh . Ng i lao đ ng không đ c t do tham gia hay thành l p b t c h i nhóm nào ngoài t m ki m soát c a TLĐLĐVN.

Theo s li u th ng kê tháng 8 2008, TLĐLĐVN có h n 6,2 tri u thành viên, kho ng 39% c a t ng s 16 tri u lao đ ng có l ng trong c n c. Trong 6,2 tri u thành viên này, 36,5% làm vi c trong biên ch nhà n c, 33,1% làm vi c trong các doanh nghi p do nhà n c s h u, và 30,4% làm vi c trong lĩnh v c t nh nhân. TLĐLĐVN c tính liên đoàn đ i di n cho 95% ng i lao đ ng trong biên ch nhà n c, và 90% ng i lao đ ng trong các doanh nghi p thu c s h u nhà n c. Kho ng 1,7 tri u thành viên công đoàn làm vi c trong lĩnh v c t nh nhân, tính luôn h n 700.000 ng i trong doanh nghi p có v n đ u t n c ngoài.

Thành viên công đoàn đóng niên li m b t bu c 1% t ng s ti n l ng, và ng i ch lao đ ng ph i đóng góp 2%. Qu đóng góp này trên nguyên t c nh m h tr ng i lao đ ng và các ho t đ ng công đoàn, nh ng không ai bi t rõ th c s qu đ c s đ ng ra sao. Ph n l n l c l ng lao đ ng không tham gia công đoàn và không đóng niên li m công đoàn. H u h t 34 tri u trong t ng s 45,3 tri u ng i lao đ ng s ng v vùng nông thôn, làm ru ng cá th , ho c làm vi c trong các công ty t nh nhân nh cũng không có công đoàn đ i di n.

Lãnh đ o c a TLĐLĐVN có nh h ng quan tr ng trong nhi u quy t đ nh, ch ng h n nh s a đ i lu t lao đ ng, phát tri n m ng l i an sinh xã h i, và thi t l p tiêu chu n y t , an toàn, m c l ng t i thi u. Tuy nhiên, TLĐLĐVN cho r ng chính quy n đã không luôn luôn truy t các hành vi vi ph m pháp lu t. B LĐTBXH đã công nh n thi u sót trong vi c ki m tra h th ng lao đ ng, nh n m nh r ng Vi t Nam không có đ ki m soát viên đ thanh tra lao đ ng. TLĐLĐVN, v i xác nh n c a B LĐTBXH, đã cho r ng m c ph t th p đ i v i các công ty vi ph m lu t lao đ ng đã không có hi u qu trong vi c ngăn ch n các vi ph m pháp lu t.

Trong tr ng h p b n thành viên c a Hi p h i Đoàn k t Công Nông (HHĐKCN) b k t án vào tháng 12 2007 theo Đ i u 258 b lu t hình s , trong đó nghiêm c m "L i đ ng quy n t do dân ch , xâm ph m l i ích c a Nhà n c, t p th và cá nhân", ông Đoàn Huy Ch ng đã đ c tr t do ngày 13 tháng 5 sau khi m n h n giam gi ; ông Nguy n T n Hoàn cũng đã đ c tr t do trong tháng 5. Ngày 25 tháng 2, tòa phúc th m gi nguyên án ba năm tù treo đ i v i bà Nguy n

Th Tuy t. Ông Lê Văn S nghe nói đ c tr t do h i tháng 3 2007; đ n cu i năm r i v n ch a ai bi t tình tr ng c a hai thành viên khác c a TNTĐCCVN - ông Nguy n Toàn và ông Lê Bá Trí t - ra sao.

Ông Nguy n Kh c Toàn, m t c u nhà báo và ng i sáng l p Liên đoàn Lao đ ng Qu c t Vi t Nam (LĐLĐQTVN), v n còn b theo dõi và qu n lý t i gia ch t ch . Vào tháng 8 ông b c m ra n c ngoài đ ch a b nh. Trong su t c năm, công an đã t m giam ông Nguy n Kh c Toàn vào l n và đã t ch thu máy vi tính cùng các thi t b cá nhân khác c a ông. Nhà n c v n không h p pháp hóa LĐLĐQTVN, do ông Toàn l p ra trong năm 2006 đ b o v quy n l i ng i lao đ ng.

M i cu c đình công n u không phát sinh t m t tranh ch p lao đ ng t p th ho c vì các v n đ ngoài m i liên h lao đ ng đ u b t h p pháp. Tr c khi đ c phép t ch c đình công h p pháp, ng i lao đ ng ph i đi khi u n i đ n m t h i đ ng hòa gi i (ho c h i đ ng hòa gi i c p qu n/huy n, khi n i làm vi c không có t ch c công đoàn); khi không đ t đ c gi i pháp, các khi u n i ph i đ c g i đ n m t h i đ ng tr ng tài c p t nh. Công đoàn (ho c đ i di n ng i lao đ ng khi n i làm vi c không có công đoàn) có quy n kháng cáo các quy t đ nh c a H i đ ng tr ng tài c p t nh đ n các toà án nhân dân c p t nh ho c quy t đ nh đình công. M i cá nhân cũng có th khi u n i tr c ti p đ n h th ng tòa án nhân dân, nh ng trong h u h t các tr ng h p, h ch có th làm nh v y sau khi đã c g ng nh ng không hoà gi i đ c. Tu chính án c a hi n pháp cũng qui đ nh khi đình công, ng i lao đ ng s không đ c tr ti n l ng nh trong lúc làm vi c.

Lu t lao đ ng nghiêm c m đình công trong 54 ngành, ngh nghi p và các doanh nghi p ph c v cho công chúng ho c chính ph cho là đóng vai trò tr ng y u cho n n kinh t qu c dân và qu c phòng. M t ngh đ nh đã đ nh nghĩa các doanh nghi p bao g m nh ng công ty s n xu t đ n; b u đ n và vi n thông, đ ng s t, hàng h i, và giao thông v n t i hàng không, ngân hàng, công trình công c ng, và các ngành công nghi p đ u khí. Lu t pháp cho phép Th t ng đ c quy n ch m đ t các cu c đình công đ c cho là nh h ng đ n n n kinh t qu c dân ho c an ninh công c ng.

Vào ngày 30 tháng 1, nhà n c ban hành m t ngh đ nh v đình công "t phát", tuyên b r ng các cá nhân tham gia đình công trái v i quy t đ nh c a tòa án nhân dân ph i ch u trách nhi m cho các thi t h i do cu c đình công gây ra cho ch s đ ng lao đ ng.

H u h t các cu c đình công th ng không theo các qui trình hoà gi i và tr ng tài và đã đ c coi là đình công t phát. S l ng đình công t phát trong năm qua đã gia tăng đáng k , v i h n 90% x y ra t i Thành ph H Chí Minh và các t nh ph c n. Theo qui đ nh c a pháp lu t, các cu c đình công này không h p pháp, nh ng nhà n c v n đ chúng x y ra và không có hành đ ng gì đ i v i ng i đình công. Pháp lu t ngăn c m tr thù ng i đình công, và hi n nay ch a có báo cáo nào v các vi c tr thù này có hay không. Trong m t vài tr ng h p, nhà n c đã có bi n pháp k lu t ch s đ ng lao đ ng vì nh ng vi ph m pháp lu t đ n đ n vi c đình công, nh t là đ i v i các công ty v n n c ngoài.

b. Quy n T Ch c Công Đoàn và Th ng L ng T p Th

Theo luật định các chi nhánh công ty nội hay công ty thành phố của TĐLĐVN có trách nhiệm tổ chức công đoàn trong vòng sáu tháng sau khi mở doanh nghiệp mới để thành lập, và thành phần lãnh đạo doanh nghiệp phải hỗ trợ các công đoàn. Trong thực tế chỉ có 85% các doanh nghiệp thu được sự hỗ trợ của nhà nước, 60% các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, và 30% các doanh nghiệp tự nhân có tổ chức công đoàn.

Luật lao động đòi hỏi doanh nghiệp tự nguyện ký nhận thu nhận lợi cho nhân viên tham gia công đoàn và công doanh nghiệp phân biệt đối xử đối với nhân viên tham gia vào một công đoàn; nhưng trên thực tế các luật này không được tuân theo đúng bản.

Pháp luật quy định các công đoàn chi nhánh của TĐLĐVN có quyền đình công để đòi hỏi cải thiện điều kiện lao động để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế. Tranh chấp lao động tiếp tục và quyền lợi phải thông qua hội đồng hòa giải, và khi các hội đồng hòa giải không thể giải quyết được, tranh chấp được chuyển qua cho thẩm phán ban nhân dân huyện để giải quyết. Vào tháng 7 đã có vài sự đình luật lao động trong đó phân biệt các vốn đầu tư tôn trọng luật pháp (phù hợp với qui định của pháp luật) và những vốn đầu tư quy định (ngoài những gì pháp luật quy định), đặt ra thực tế khác nhau cho công hai. Luật pháp quy định rõ ràng các bước phải theo trong quá trình hòa giải và phân giải, tránh khi người lao động đình công đình công.

Trong khi pháp luật không cho phép tổ chức công đoàn để công lập, một số sự đình trong năm 2007 khi người đình công khi doanh nghiệp đang nói đình không có công đoàn, các thẩm phán tiếp tục và các tranh chấp có thể được cho đình và tổ chức bởi "chính thức có liên quan" bao gồm đình công của người lao động. Mặc dù quy định của pháp luật cho phép "hội đồng công đoàn," đình công biệt là trong tình huống khi công nhân đang đình công, TĐLĐVN phải thành lập một công đoàn chính thức trong vòng sáu tháng. Có ít bằng chứng cho thấy những người lãnh đạo hoặc các tổ chức hội đồng trong sáu tháng chỉ đình công tiếp tục hội đồng đình công công nhân sau đó.

Không có các văn bản pháp luật đình công vẫn bản miễn giảm luật lao động hiện hành cho các khu vực xuất, và các khu công nghiệp. Có rất ít các bằng chứng nhà nước thi hành luật pháp tích cực bên trong các khu vực xuất và khu công nghiệp bên ngoài. Tuy nhiên, cũng có vài nguồn tin khẳng định rằng những người đình công lao động trong các khu vực này thẩm phán không tôn trọng quyền người lao động và sự đình các hợp đồng lao động người nhân nhằm tránh các yêu cầu thiết lập công đoàn luật.

c. Ngăn Chặn việc Công Bức hoặc Bức Buộc Lao Động

Qui định của pháp luật ngăn chặn công bằng và bắt buộc lao động, bao gồm đình và trừng phạt; tuy nhiên, nhiều báo cáo cho biết tình trạng công bằng và bắt buộc lao động vẫn xảy ra.

Tù nhân thẩm phán tuyên bố bắt buộc làm việc không những được trả lương rất ít. Tù nhân sẵn sàng tiếp tục và hàng hóa được sự đình ngay trong nhà tù hoặc được bán trên thị trường để a phẩm, được cho rằng để đình lợi để tiêu dùng cá nhân cho tù nhân.

Qua việc tăng trưởng nhanh của ngành xuất khẩu lao động, truyền thông báo chí và các nhóm nhân quyền quốc tế khuyến khích phải không nên phát triển quá nhanh xuất khẩu lao động mà không có một cơ chế quản lý hiệu quả của người lao động. Các tổ chức này nêu ra việc ngày

càng có nhi u ng i lao đ ng ph i đóng h n 165 tri u đ ng (kho ng 10,000 USD) cho m t c h i làm vi c n c ngoài. S l phí l n đ n m c h u h t ng i lao đ ng ch có th tr h t sau khi làm vi c và dành d m t m t đ n hai năm n c ngoài. Có nhi u thông tin v tình tr ng c m chân ng i lao đ ng, tình tr ng buôn ng i liên quan đ n ho t đ ng m i d m và vi c thi u giúp đ cho ng i lao đ ng trong lúc khó khăn, và kín đáo ch ra tình tr ng ăn chia l i l c c a nhi u c quan môi gi i h p pháp c a nhà n c. Nhi u ăn chia này đã đ c phát giác sau này. Quy t đ nh năm 2007 c a nhà n c v qu n lý l phí môi gi i lao đ ng cùng v i Lu t Xu t kh u Lao đ ng năm 2006, có hi u l c k t tháng 7 năm 2007, đ c đ t ra đ gi i quy t các t n n trong môi gi i lao đ ng và đ giúp đ , cung c p thông tin cho n n nhân c a n n buôn ng i. M c dù h th ng t pháp v n ch a đáp ng đáng k trong vi c cung c p thông tin hay giúp đ cho n n nhân c a n n buôn ng i, nhà n c đã có vài hành đ ng đ i v i các công ty l a l c trong xu t kh u lao đ ng. Trong tháng 6 nhà n c đã thu h i gi y phép ho t đ ng c a 16 công ty xu t kh u lao đ ng đã vi ph m qui đ nh c a pháp lu t.

d. C m S D ng Lao Đ ng Tr Em và Tu i T i Th u c a Ng i Lao Đ ng

S d ng tr em trong lao đ ng còn m t v n đ nan gi i, đ c bi t là c các vùng nông thôn, n i có 72% dân s . Pháp lu t nghiêm c m vi c s d ng tr em trong lao đ ng, nh ng có vài tr ng h p ngo i l cho m t s lo i công vi c. Pháp lu t qui đ nh tu i t i thi u cho tham gia lao đ ng là 18, nh ng các doanh nghi p có th thuê tr em gi a 15 và 18 tu i n u doanh nghi p đ c s ch p thu n c a cha m và c a b LĐT BXH. Trong năm 2006 b LĐT BXH báo cáo có kho ng 30% tr em t 6 đ n 17 tu i đã tham gia m t s ho t đ ng kinh t , th ng là trong công vi c đ ng áng gia đình hay trong các doanh nghi p ngoài khuôn kh c a lu t lao đ ng.

Theo pháp lu t, ng i ch s d ng lao đ ng ph i đ m b o nhân viên d i 18 tu i không đ c làm các công vi c nguy hi m ho c các công vi c có th gây t n h i cho s phát tri n v th ch t hay tinh th n. Các ngành ngh b c m đ c ghi rõ trong qui đ nh c a pháp lu t. Pháp lu t cho phép các tr em t 13 tu i đăng ký c các trung tâm d y ngh . Tr em có th làm vi c t i đa 7 gi m i ngày và 42 gi m i tu n, và ph i đ c chăm sóc s c kh e đ c bi t.

n nông thôn tr em ch y u làm vi c trên đ t đai c a gia đình và các vi c đ ng áng hay vi c nhà. Đôi khi tr em b t đ u làm vi c t khi lên 6 và đ n 15 tu i đã gánh vác công vi c nh m t ng i l n. Đ c bi t trong mùa gieo tr ng hay mùa thu ho ch, vài cha m gi không cho tr em đi h c. Thành ph tr em làm vi c t i các doanh nghi p nh do gia đình s h u ho c đánh giầy, bán vé s , hay bán báo ngoài đ ng ph . Tình tr ng nh p c t nông thôn đ n các thành th làm v n đ lao đ ng tr em càng nan gi i, b i vì ng i nh p c trái phép đã không th đăng ký h kh u t i các thành ph . Do v y, con cái c a h không th đi h c trong h th ng giáo d c công c ng, và các gia đình này cũng khó vay m n ti n b c. Quan ch c nhà n c cho bi t trong các trung tâm giáo d c và dinh d ng, t ng đ ng v i các tr ng đ c bi t hay tr i c i hu n tr v thành niên, tr em b giam gi th ng đ c giao vi c làm v i "m c đích giáo d c."

B LĐT BXH ch u trách nhi m v th c hi n pháp lu t và các chính sách v s d ng tr em trong lao đ ng. Quan ch c chính ph có th b t đóng ph t, hay trong các tr ng h p vi ph m hình s , có th truy t ng i ch v t i vi ph m lu t s d ng lao đ ng tr em. M c dù không h tr đ ngu n l c đ thi hành đ y đ các văn b n pháp lu t qui đ nh v an toàn c a tr em, đ c bi t là cho tr em làm vi c t i các h m m và giúp vi c trong nhà, nhà n c cũng đã phát hi n

m t s tr ng h p bóc l t tr em, c u các em ra kh i tình tr ng b bóc l t, và ph t nh ng ng i ch lao đ ng.

Các nhà tài tr qu c t đã nh m đ n v n đ lao đ ng tr em. Nhà n c cũng ti p t c các ch ng trình nh m đ p b v n n n v lao đ ng tr em, chú tr ng vào các gia đình nghèo kh và tr m côi.

e. Đ u K n Làm Vi c H p Lý

Pháp lu t yêu c u chính ph thi t l p b n l ng t i thi u, đ c đ u ch nh theo giá l m phát và các thay đ i kinh t khác. L ng t i thi u chính th c cho lao đ ng không tay ngh c các liên doanh đ u t c a n c ngoài hay c các t ch c qu c t ho c n c ngoài là m t tri u đ ng m i tháng (kho ng 61 USD) trong các qu n n i thành c a Hà N i và Thành ph H Chí Minh; 900.000 đ ng (55 USD) trong các huy n ngo i ô c a Hà N i, Thành ph H Chí Minh, và m t s khu công nghi p, th xã, và 800.000 đ ng (48 USD) c các n i khác. Nhà n c có th t m th i mi n cho m t s doanh nghi p ph i tr m c l ng t i thi u trong vài tháng đ u ho t đ ng, ho c mi n cho các doanh nghi p n m trong các vùng sâu vùng xa, nh ng l ng t i thi u hàng tháng trong các tr ng h p này không đ c th p h n 800.000 đ ng (48 USD). L ng t i thi u chính th c hàng tháng cho lao đ ng không tay ngh trong lĩnh v c nhà n c kho ng 540.000 đ ng (34 USD). Đ i v i ng i lao đ ng làm vi c cho các công ty qu c gia, làm nông, ho c giúp vi c nhà, l ng t i thi u chính th c kho ng 620.000 đ ng (38 USD) c các vùng đô th và 540.000 đ ng (34 USD) t i các vùng nông thôn. S ti n này không đ s ng trong tình tr ng l m phát cao trong năm qua.

Nhà n c qui đ nh 40 gi làm vi c trong tu n cho nhân viên c a chính ph và nhân viên c a các công ty trong lĩnh v c nhà n c, nhà n c khuy n khích các doanh nghi p khu t nhân và các t ch c qu c t , n c ngoài có s đ ng ng i lao đ ng trong n c gi m s l ng các gi làm vi c trong tu n còn 40 gi , nh ng không b t bu c ph i tuân theo.

Pháp lu t qui đ nh gi làm vi c bình th ng là tám gi m i ngày, v i th i gian ngh ng i b t bu c 24 gi m i tu n. Gi làm thêm đ c tr ph tr i 150% l ng căn b n, 200% khi ph i làm vi c trong ngày nghỉ trong tu n, và 300% khi ph i làm vi c vào ngày l ho c nh ng ngày ngh đ c tr l ng. Pháp lu t gi i h n gi làm thêm b n gi m i tu n và 200 gi trong m t năm, nh ng đ c cách các tr ng h p đ c bi t có th lên đ n 300 gi làm thêm hàng năm, tùy thu c vào quy t ngh c a nhà n c sau khi đã t v n v i TLĐLĐVN và đ i di n c a ch lao đ ng. Pháp lu t cũng qui đ nh th i gian ngh hàng năm đ c h ng l ng cho nhi u lo i công vi c. Tuy nhiên không ai bi t nhà n c đã b o v hay thi hành nh ng qui đ nh trên đ n đâu.

Theo pháp lu t, lao đ ng n không th b cho ngh vi c vì lý do đ nh hôn, mang thai, ngh h u s n, ho c ph i chăm sóc cho tr em đ i m t tu i, tr khi doanh nghi p ng ng ho t đ ng. Lao đ ng n đang mang thai qua tháng th b y ho c đang chăm sóc cho tr em đ i m t tu i có th không b bu c làm thêm gi , làm ban đêm, ho c làm c các đ a đi m cách xa nhà c a h . Tuy nhiên không ai bi t rõ nhà n c thi hành các qui đ nh này t i đâu.

Pháp lu t yêu c u chính ph ban hành qui t c và qui đ nh nh m b o đ m an toàn lao đ ng. B LĐTBXH cùng v i các y ban nhân dân và các công đoàn đ a ph ng ch u trách nhi m thi

hành các qui đ nh, nh ng vì thi u kinh phí và nhân viên thanh tra chuyên nghi p, qui đ nh pháp lu t không đ c th c thi đ y đ . Tại n n ngh nghi p do thi u s c kho và thi u các đi u ki n an toàn t i n i làm vi c là m t v n đ nan gi i. R t nhi u tại n n ngh nghi p gây ra b i máy móc thi t b nh máy quay, máy cán ép.

Pháp lu t qui đ nh ng i lao đ ng có th t ch i các công vi c nguy hi m mà không s b sa th i, tuy nhiên không ai bi t rõ qui đ nh này đ c th c thi ra sao. B LĐTBXH kh ng đ nh đã không có ng i lao đ ng nào khi u n i ng i ch lao đ ng không tuân theo qui đ nh c a pháp lu t.

Theo m t cu c kh o sát vào tháng 7 c a B LĐTBXH v đi u ki n làm vi c trong các doanh nghi p nh đ n trung bình, h n 80% ch a đáp ng yêu c u t i thi u v an toàn lao đ ng, 8% có đi u ki n làm vi c t i t , và 90% s đ ng máy móc và thi t b quá h n s đ ng. Ng i lao đ ng th ng ph i làm vi c trong môi tr ng đ c h i - 31% làm vi c trong đi u ki n r t nóng, 24% làm vi c trong môi tr ng n quá m c, và 17% trong nh ng n i nhi u b i b m.

H t

Nhóm thành viên X-cafevn chuy n ng